1978 VII–IX. 107

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 126 (6238) ● 1 июль, 1978 йил ▲ ШАНБА Баҳоси 2 тийин.

ХАЛҚАРО ЭКИПАЖ СОВЕТ ОРБИТАЛ КОМПЛЕКСИ «САЛЮТ-6»—«СОЮЗ-29»—«СОЮЗ-30» ИЧИДА

ТАСС АХБОРОТИ

1978 йил 28 июнь куни Москва вақти билан соат 20 дан 08 минут ўтганда кема командири икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси Петр Климук билан тадқиқотчи-космонавт, Польша Халқ Республикасининг граждани Мирослав Гермашевскийдан иборат составдаги халқаро экипаж бошқариб бораётган «Союз-30» космик кемаси «Салют-6» — «Союз-29» орбитал комплекси билан туташтирилди.

Яна ер атрофи орбитасида «Салют-6» орбитал станцияси билан иккита «Союз» космик кемасидан иборат бошқариладиган илмий-тадқиқот комплекси вужудга келтирилди. Комплексда халқаро экипаж—Коваленок, Иванченков, Климук ва Гермашевский ўртоқлар ишламоқдалар.

«Союз-30» кемаси станциянинг агрегат бўлмасида жойлашган туташтирувчи узелга туташтирилди. Космонавтлар Климук ва Гермашевский туташтириш узелининг герметиклигини текшириб кўргач, «Салют-6» станцияси хонасига ўтдилар.

Космик кема ва орбитал станция бир-бирига яқинлашуви, туташуви ва космонавтларнинг ўтиши вақтида экипажлар уюшқоқлик билан аниқ ҳаракат қилдилар.

«Салют-6» — «Союз-29», «Союз-30» орбитал илмий-тадқиқот комплекси ичида етти кун учиш давомида космонавтларнинг халқаро экипажи тадқиқотлар ва экспериментлар программасини бажариши лозим, бу тадқиқот ва экспериментларнинг бир қанчасини Совет Иттифоқи билан Польша Халқ Республикасининг олимлари биргаликда ишлаб чиққанлар. Жумладан:

— вазнсизлик шароитида ярим ўтказгич материаллар ҳосил қилиш жараёнларини ўрганишга доир технология экспериментлари;

— космик учиш омилларининг инсон организмига таъсирини ўрганишга доир медицина-биология тадқиқотлари;

— ер юзини ва океанни халқ хўжалигининг турли тармоқлари манфаатлари йўлида кузатиш ва фото суратга олиш;

— айрим борт системаларининг ва умуман бутун комплекснинг ишлаши билан боғлиқ бўлган техникавий экспериментларни ўтказиш планлаштирилмоқда.

Коваленок, Иванченков, Климук ва Гермашевский ўртоқлар ўзларини яхши ҳис этмоқдалар. «Салют-6» — «Союз-29» — «Союз-30» космик комплекси ичидаги системалар нормал ишлаб турибди. Халқаро экипаж учиш программасини бажаришга киришди.

«Салют-6» орбитал станциясида халқаро экипаж программа бўйича тадқиқот ишлари олиб бормоқда. Суратда: Коваленок, Иванченков, Климук ва Гермашевский ўртоқлар орбитал станцияда.

(ТАСС фотохроникаси).

«САЛЮТ-6» — «СОЮЗ-29»—«СОЮЗ-30»: ТАДҚИҚОТЛАРНИ ХАЛҚАРО ЭКИПАЖ ЎТКАЗМОҚДА

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 29 июнь. (ТАСС). «Салют-6» — «Союз-29» — «Союз-30» орбитал илмий тадқиқот комплексининг учиши давом этмоқда.

Космонавтлар Владимир Коваленок, Александр Иванченков, Петр Климук ва Мирослав Гермашевский юкларни «Салют-6» орбитал станцияси бортига олиб ўтиш ҳамда «Союз-30» кемаси ичидаги системаларни консервация қилиш ишларини битиргач, Москва вақти билан соат 2 дан 30 минут ўтгандан то соат 11 гача ҳордиқ чиқардилар.

Халқаро экипаж нонушта қилиб бўлгач ва орбитал комплекс ичидаги системаларни назоратдан ўтказгач, мўлжалланган ишларни бажаришда давом қилди.

«Союз-30» кемасининг экипажи медицина экспериментлари программаси бўйича кўп функцияли «Полином—2 М» аппаратлари шунингдек «Географ», «Бета» аппаратлари ёрдами билан қон айланиш системасини комплекс равишда текшириб, реограмма, кардиограмма ва бошқа кўрсаткичларни қайд этмоқда. Бу эксперимент космонавтларнинг организмида қон тарқалиш хусусиятлари ва юрак фаолиятининг аҳволи тўғрисида маълумотлар олишга имкон беради.

Бугун куннинг иккинчи ярмида экипаж «қотишма» установкасида «Сирена» технологик экспериментини ўтказишга киришади. Бу экспериментни совет олимлари ва Польша олимлари биргалашиб ишлаб чиққанлар.

Кун программасида жисмоний машқлар билан шуғулланиш, кино-фото съёмка қилиш, телевизион репортаж олиб бориш ҳам кўзда тутилган.

Телеметрик информация маълумотлари ва экипажнинг докладларига кўра, «Салют-6» — «Союз-29» — «Союз-30» космик комплекси ичидаги системалар нормал ишлаб турибди. Станция бўлмаларида ердагига яқин шароитлар сақланмоқда. Коваленок, Иванченков, Климук ва Гермашевский ўртоқлар ўзларини яхши ҳис қилмоқдалар.

Ер атрофи орбитасида халқаро экипажнинг иш программаси муваффақиятли бажарилмоқда.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси

ўртоқ Леонид Ильич БРЕЖНЕВга

Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари

ўртоқ Эдвард ГЕРЕККА

«Салют-6» — «Союз-29» — «Союз-30» орбитал илмий-тадқиқот комплекси бортидан сизларга маълум қиламиз: халқаро экипаж илмий-техникавий ва медицина-биологик тадқиқотлар ва экспериментлар ўтказиш юзасидан белгиланган программани бажаришга киришди.

Экипаж барча аъзоларининг кайфияти яхши.

Орбитал комплекснинг борт системалари нормал ишлаб турибди.

Учиш программасини муваффақиятли бажариш учун бутун куч ва билимимизни сарфлаймиз.

Яшасин қардош социалистик мамлакатлар халқларининг дўстлиги ва ҳамкорлиги!

«Салют-6» — Союз-29» — «Союз-30» орбитал комплексининг экипажи

В. КОВАЛЕНОК, А. ИВАНЧЕНКОВ, П. КЛИМУК, М. ГЕРМАШЕВСКИЙ.

«Салют-6»—«Союз-29» — «Союз-30» орбитал илмий-тадқиқот комплексининг халқаро экипажи космонавтлар

КОВАЛЕНОК, ИВАН ЧЕНКОВ, КЛИМУК, ГЕРМАШЕВСКИЙга

Азиз ўртоқлар!

Орбитал илмий-тадқиқот комплексдаги парвозингиз муваффақиятли бошланганлиги муносабати билан сизларни, совет—поляк экипажи аъзоларини самимий табриклаймиз.

Сизнинг биргаликда қилаётган парвозингиз бузилмас дўстлик ва самарали совет—поляк ҳамкорлигининг янги рамзи, халқларимиз қардошлигининг, бутун социалистик ҳамдўстлик бирлигининг ёрқин ифодасидир.

Социалистик мамлакатлар халқларимизнинг ва бутун инсониятнинг бахт-саодати йўлида космосда олиб бориладиган тадқиқотлар программасини планли равишда ва изчиллик билан амалга оширмоқдалар. Илғор социалистик фан ва техникани ривожлантириш, олимлар, конструкторлар, инженерлар, техниклар ва ишчиларнинг фидокорона меҳнати туфайли бунга эришиш имконияти туғилди.

Совет ва поляк космонавтларининг халқаро парвози «Интеркосмос» программасида қатнашувчи социалистик мамлакатларнинг космик фазодан тинчлик мақсадларида фойдаланишда қўйилган навбатдаги катта қадамдир. Бу парвоз катта илмий-техникавий аҳамиятга молик бўлиб, ҳар томонлама ҳамкорлигимизни ёрқин мужассамлаштиради, социалистик интернационализмнинг улуғ кучи ва имкониятларини намойиш қилади.

Сизлар космосдаги ана шу мураккаб парвозда ўз олдиларингизга қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажаришингизга астойдил ишонганлигимизни билдирамиз.

Коваленок, Иванченков, Климук, Гермашевский ўртоқлар, сизларнинг омон-эсон жонажон диёрга қайтиб келишингизни истаймиз.

Л. БРЕЖНЕВ.
Э. ГЕРЕК.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси

ўртоқ Леонид Ильич БРЕЖНЕВга

Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари

ўртоқ Эдвард ГЕРЕККА

Азиз Леонид Ильич Брежнев ва Эдвард Герек! Самимий табрикларингиз ва яхши истакларингиз учун Сизлардан астойдил миннатдормиз.

Қардош мамлакатларимизнинг партия ва давлат раҳбарларини ва шахсан Сизларни ишонтириб айтамизки, биз илмий тадқиқот комплекси халқаро экипажининг аъзолари, социалистик мамлакатларнинг космик фазони тадқиқ этиш ва ундан тинчлик мақсадларида фойдаланиш юзасидан биргаликда тузилган ягона программаси навбатдаги босқичини муваффақиятли бажариш учун ҳамма ишни қиламиз ва бизга билдирилган юксак шараф ва ишончни оқлаймиз.

Яшасин социалистик интернационализм!

«Салют-6» — «Союз-29» — «Союз-30» орбитал комплексининг экипажи В. КОВАЛЕНОК, А. ИВАНЧЕНКОВ, П. КЛИМУК, М. ГЕРМАШЕВСКИЙ.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси

ўртоқ Леонид БРЕЖНЕВга

СССР Министрлар Советининг Раиси

ўртоқ Алексей КОСИГИНга

Ҳурматли ва азиз ўртоқлар!

Азиз ўртоқлар, «Союз-30» космик кемаси ва «Салют-6» — «Союз-29» орбитал комплексининг машҳур парвози муносабати билан Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети, Польша Халқ Республикасининг Давлат кенгаши ва Министрлар Совети номидан, поляк халқи номидан Сизларга, КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети ва Министрлар Советига, қардош совет халқига энг қизғин табрикларимиз ва энг яхши истакларимизни йўллаймиз.

Бизнинг партиямиз ва бутун халқимиз космосдаги ана шу халқаро парвоз тўғрисидаги хабарни эшитиб, бениҳоя хурсанд бўлди. Бу парвоз илғор совет фанининг инсоният бахт-саодати йўлида космик фазони забт этиш соҳасида олға қараб қўйилган янги қадами ва «Интеркосмос» программасини бажаришда янги босқичдир. Бу парвоз халқимиз учун, социалистик Польша учун буюк воқеадир. Ана шу парвозда биринчи поляк космонавти — учувчи майор Мирослав Гермашевский қатнашмоқда. Мамлакатимизнинг меҳнаткашлари бундан ғоят мамнун бўлдилар. Бу парвоз барча полякларга ифтихор бахш этади.

Биз улар номидан КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети ва ҳукуматига, коммунистлар ва бутун совет халқига самимий миннатдорчилик изҳор этамиз. Ҳурматли ва азиз ўртоқ Леонид Ильич Брежнев, Сизга самимий миннатдорчилик сўзлари билан мурожаат қиламиз.

Биз ҳозирги халқаро космик экспериментда полякнинг иштирокини зўр шодлик билан табриклаётганлигимизнинг яна бир боиси шуки, ана шу парвоз халқ Польшасининг 34 йиллиги арафасида, совет диёрида поляк халқ қўшини вужудга келтирилганлигининг 35 йиллиги, бизнинг халқимиз мустақилликка эришган куннинг 60 йиллиги нишонланадиган йилда ўтказилмоқда. Поляк халқининг энг янги тарихидаги ана шу буюк воқеаларнинг ҳаммаси бутун инсоният учун жуда катта аҳамиятга молик бўлган Октябрь революцияси билан чамбарчас боғланган, улуғ Ленин ғоялари билан боғланган.

Учувчи майор Мирослав Гермашевский совет космонавтлари — Петр Климук, Владимир Коваленок, Александр Иванченков билан биргаликда ўтказаётган ҳозирги космик парвози поляк халқ қўшини ва ҳалоскор Совет Армиясининг гитлерчи босқинчиларга қарши биргаликда олиб борган кураши чиниқтирган поляк—совет қардошлигининг, партияларимиз — ПБИП ва КПСС барпо этган қардошликнинг янги рамзидир. Бу қардошлик ҳар икки халқларимизнинг ўзаро дўстлик туйғулари ва ҳаётий манфаатларини акс эттиради. Айни вақтда бу қардошлик социалистик интернационализмнинг, социалистик давлатларни бирлаштирувчи ҳамдўстликнинг ёрқин далилидир. Бу ҳамдўстлик уларнинг бирлигини, ҳар томонлама ҳамкорлигини ва биргалашиб ҳаракат қилаётганликларини ифода этади. «Интеркосмос» программаси ва унинг бажарилиши халқлар ўртасидаги муносабатларнинг социализм вужудга келтирган янги типини жуда аниқ-равшан исбот этади.

Биз ана шу парвозни тайёрлаган ва унинг нормал боришини кузатиб турган барча совет олимлари, конструкторлари, мутахассислари ва ишчиларига, совет космонавтларига самимий миннатдорчилигимизни изҳор қиламиз.

Ҳурматли ва азиз ўртоқлар, КПСС XXV съездининг қарорларини бажаришда — коммунизм қурилишида ва халқларимизнинг ҳамда бутун инсониятнинг асл орзу-тилакларини ифода этаётган тинчлик программасини амалга оширишда янгидан-янги муваффақиятларга эришувни сидқидилдан истаган тилакларимизни қабул қилингиз ва барча коммунистларга ҳамда бутун қардош совет халқига маълум қилингиз.

Эдвард ГЕРЕК,
Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари.

Генрик ЯБЛОНЬСКИЙ,
ПХР Давлат Кенгашининг Раиси.

Петр ЯРОШЕВИЧ,
ПХР Министрлар Советининг Раиси.

КРЕМЛДА МУЗОКАРАЛАР

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико 29 июнда Кремлда Мадагаскар Демократик Республикасининг президенти Дидье Рацирака билан музокара олиб бордилар.

Дўстлик ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган музокаралар вақтида Совет Иттифоқи билан Мадагаскар Республикаси ўртасида муносабатлар муваффақиятли ривожланаётганлиги мамнуният билан қайд этилди. Томонлар ҳар иккала давлат ўртасида дўстона муносабатлар ҳамда ҳар томонлама ҳамкорликнинг тобора кучайтирилиши СССР билан Мадагаскар халқларининг туб манфаатларига мос эканлигига ва Африкада, шунингдек бутун дунёда ҳам тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш ишига хизмат қилишига амин эканликларини билдирдилар.

Совет раҳбарлари Мадагаскар президентига ва халқига социал-иқтисодий ислоҳотлар йўлида янги-янги муваффақиятлар тиладилар ва Совет Иттифоқи Мадагаскар Демократик Республикасига бундан буён ҳам зарур ёрдам бериб туриш ниятида эканлигини таъкидладилар.

Д. Рацирака Мадагаскарнинг сиёсий ва иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлашда ёрдам бераётганликлари учун совет халқига, КПСС Марказий Комитетига ва шахсан Л. И. Брежневга самимий ташаккур изҳор этди. У МДРда Совет Иттифоқи билан ҳамкорликни янада ривожлантиришга ва чуқурлаштиришга катта аҳамият берилаётганлигини уқтириб ўтди.

Муҳим халқаро проблемаларни муҳокама қилган вақтда халқаро муносабатларнинг асосий масалалари ҳусусида ҳар иккала мамлакатнинг тутган позицияси бир-бирига мос ёки яқин эканлиги уқтириб ўтилди. Барча давлатлар ва халқларнинг халқаро кескинликни юмшатишни мустаҳкамлаш, халқларни кучайиб бораётган қуролланиш пойгасининг оғир юки ва хавф-хатарларидан халос қилиш, қуролсизланиш соҳасида конкрет натижаларга эришиш йўлидаги ғайрат-ҳаракатини кучайтириш ғоят зарур эканлиги таъкидлаб ўтилди. Совет Иттифоқи ва Мадагаскар Демократик Республикаси Африка қитъасида вужудга келаётган вазият туфайли барча Африка халқларининг Африка мамлакатлари ички ишларига империалистлар, янги мустамлакачиларнинг аралашувига қарши курашда уларнинг бирлиги ва жипслиги айниқса муҳим роль ўйнайди, деган фикрни якдиллик билан билдирдилар. Империалистлар, янги мустамлакачилар Африка мамлакатларининг ички ишларига ва прогрессив режимларга путур етказиш, мустамлакачилик ва ирқчилик манбаларини сақлаб қолиш мақсадида аралашмоқдалар.

Музокараларда КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси Е. М. Самотейкин қатнашди.

(ТАСС).

МОСКВАГА ВИЗИТ

Мадагаскар Демократик Республикасининг президенти Дидье Рацирака СССР Олий Совети Президиуми билан Совет ҳукуматининг таклифига биноан 29 июнь куни расмий визит билан Москвага келди.

Мадагаскар Демократик Республикаси ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида олий мартабали меҳмонни КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми раисининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Учиш майдонида фахрий қоровул саф тортди. Иккала мамлакатнинг давлат гимнлари янгради.

Д. Рацирака билан Л. И. Брежнев совет жангчилари сафи олдидан ўтдилар.

(ТАСС).

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев Совет Иттифоқига визит билан келган ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР миллий мудофаа министри В. Ярузельскийни 30 июнь куни қабул қилди.

Ҳар томонлама Совет-Польша муносабатларини янада мустаҳкамлаш ва ривожлантириш масалалари юзасидан самимий, дўстона вазиятда суҳбат бўлиб ўтди.

Суҳбатда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси СССР Мудофаа министри Д. Ф. Устинов, шунингдек ПХРнинг СССРдаги элчиси К. Олшевский иштирок этдилар.

ПАРТИЯ МАКТАБИНИ БИТИРИБ ЧИҚИШДИ

Тошкент олий партия мактаби тингловчиларини навбатдаги битириш маросими бўлди: Ўзбекистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистон партия ташкилотларининг 162 вакили дипломлар олдилар. Кўплар ўқишни имтиёзли тугатишди.

29 июнда партия мактабининг тингловчилари ва муаллимлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига келишди. Йиғилишда сўзлаган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Л. И. Греков битирувчиларни ўқиш тугаши билан қутлади, уларга ишда муваффақиятлар тилади.

(ЎзТАГ).

МУСОБАҚАДОШЛАР ДАЛАСИДА

Шу кунларда областимиз пахтазорларида ғўза парвариши қизғин тус олган. Деҳқонларимиз об-ҳаво қийинчиликларини мардонавор енгиб, пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун барча резерв ва имкониятлардан оқилона фойдаланмоқдалар. Пахтадан баракали хирмон яратишда районлар, хўжаликлар ва бригадалар ўртасида яхши йўлга қўйилган социалистик мусобақа муҳим аҳамият касб этаётир. Пахтакорлар мусобақадошлари далаларида бўлиб, у ердаги эришилаётган ютуқларни қайд этиш билан бирга йўл қўйилган камчиликларни кўрсатиб ўтмоқдалар. Ўзаро текшириш бригадаси аъзоларининг бу хилда олиб бораётган ишлари социалистик мусобақанинг таъсирчанлигини, оШкоралигини таъминлайди.

Оққўрғон райони пахтакорлари 29 июнь куни мусобақадош Бўка райони далаларида бўлиб, уларнинг айни кунларда амалга ошираётган ишлари билан танишдилар.

Оққўрғон ва Бўка райони деҳқонлари бир неча йилдан бери ўзаро мусобақалашиб меҳнат қилаётирлар. Ҳар икки район пахтакорлари ҳам беш йилликнинг зарбдор йилида пахта етиштиришни кўпайтириш учун курашмоқдалар. Табиий қийинчиликларни енгиб, ғўза парваришини кун сайин авж олдираётирлар. Оққўрғон районидаги Ҳамид Олимжон номли колхоз ўзаро текширув бригадаси аъзолари Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози далаларида бўлганларида, бунга яна бир бор ишонч ҳосил қилдилар.

Хўжаликнинг барча пахтазорларида ғўза қийғос гулга кирган. Бригадаларда ғўзага ишлов бериш юқори суръатларда олиб борилаётир. Гелди Хитоев етакчилик қилаётган бригада пахтакорлари бу йил ҳосилдорликни 60 центнерга етказиш учун астойдил ҳаракат қилишмоқда. Ғўза ниҳолларининг бугунги ривожи, олиб борилаётган агротехник парвариш бу юксак марранинг сўзсиз бажарилишини кўрсатиб турибди. Илғор коллективдан ўрнак олиб меҳнат қилаётган бошқа бригадалар ишларига ҳам мусобақадошлар яхши баҳо беришди.

«Бўка» совхози далаларида бўлган «Оққўрғон» совхозининг пахтакорлари мусобақадошларининг пахтачиликка механизациянинг кенг жорий қилишаётганлигини алоҳида мамнуният билан қайд этдилар. Хўжалик пахтазорларида ғўзага органик ўғит чиқарадиган махсус агрегатлар юқори унум билан ишлаб турибди. Ўз вақтида маҳаллий ўғитлар билан озиқлантирилаётган ғўзаларнинг ривожи яхши. Шунингдек, оққўрғонлик пахтакорлар «Кўкорол» ва бошқа хўжаликларда бўлишиб, пахтакорларнинг амалга ошираётган ишлари билан танишдилар.

Ўзаро текшириш бригадаси аъзолари қўлга киритилаётган ютуқларни таъкидлаш билан бирга, айрим бригада ва хўжаликларда йўл қўйилаётган камчиликларни рўйи-рост очиб ташладилар. Айрим карталарда ғўза ўсишдан орқада қолган. Мусобақадошлар бу камчиликларнинг ўз вақтида олдини олишни таъминлайдиган қимматли маслаҳат ва кўрсатмалар бердилар.

Шу куни Янгийўл райони далаларида Ўрта Чирчиқ районининг, Коммунистик райони пахтазорларида эса Ғалаба районининг ўзаро текшириш бригадаси аъзолари бўлишиб, пахтакорларнинг ютуқлари ва камчиликларини кўрсатдилар.

ЖУРНАЛИСТЛАРНИНГ ЎҚИШИ

Республика нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат комитети билан Ўзбекистон журналистлар союзи область, шаҳар ва район газеталари масъул секретарларининг семинарини ўтказдилар. Докладлар ва ахборотларда газеталарни безаш, уларни ўз вақтида чиқариш, полиграфия базасини такомиллаштириш ва улардан самарали фойдаланишга кўп эътибор берилди.

Редакцияларнинг секретарлари орттирилган тажрибаларни бир-бирлари билан баҳамлашдилар, республика газеталарининг етакчи ходимлари билан учрашдилар, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси билан танишдилар.

ДОН—ДАВЛАТГА

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ҒАЛЛА ЎРИШ ВА ДОН ТАЙЁРЛАШ ЮЗАСИДАН ШУ ЙИЛ 30 ИЮНГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — районлар, иккинчи устун — бир кунда давлатга топширилган дон (топшириққа нисбатан процент ҳисобида), учинчи устун — мавсум бошидан бери.

Янгийўл	0,4	101,2
Оржоникидзе	—	100,4
Тошкент	—	100,4
Ғалаба	—	100,4
Чиноз	—	100,2
Калинин	—	100,1
Бўка	—	100,1
Бекобод	8,5	100,1
Оҳангарон	4,7	100,0
Ўрта Чирчиқ	6,0	100,0
Пискент	6,7	90.3
Оққўрғон	4,3	78.7
Коммунистик	5,3	43.6
Бўстонлиқ	5,4	6,0
Область бўйича:	4,4	76,6

ПАРТИЯГА АСОС СОЛГАН СЪЕЗД

1978 йил 30 июлда РСДРП II съезди очилган кунга 75 йил тўлади. Шу съездда янги типдаги пролетар партияси, большевиклар партияси ташкил топган эди. В. И. Ленин тузган Коммунистик партиянинг фаолияти мамлакатдаги улуғвор революцион ўзгартишлар билан чамбарчас боғланган. «Бизни ҳозирги чўққиларга эриштирган йўлни РСДРПнинг II съезди бошлаб берганлигини биз унутганимиз йўқ ва ҳеч қачон унутмаймиз», — деди Л. И. Брежнев. Вужудга келтирилган партия ўзининг характери ва тарихий вазифаси жиҳатидан II Интернационалнинг оппортунизм позицияларига тойиб кетган социал-демократик партияларидан мутлақо фарқ қилар эди. Бу партия пролетариатнинг жамиятни революцион тарзда ўзгартириш йўлидаги курашига бошчилик қилиши лозим эди.

В. И. Ленин оппортунизмга нисбатан муросасиз, пролетариатнинг ўз озодлиги йўлидаги курашига раҳбарлик қилаоладиган, оммага бош бўлиб, уни чоризмга қарши курашга бошлайдиган Россияни помешчиклар ва буржуазия қўлидан халос қиладиган, пролетариат диктатурасининг тантанасини таъминлайдиган, ҳақиқатан революцион, янги типдаги партия тўғрисида мунтазам таълимот яратди.

Янги типдаги партия революцион назария ва практика чамбарчас бирлигининг мужассамидир. В. И. Ленин шу партиянинг ғоявий ва ташкилий асосларини атрофлича ишлаб чиқди. Вазиятда тўғри йўлни танлаб олиш, тарихий ҳодисаларнинг алоқасини, пролетар ҳаракатининг бориши ва истиқболларини кўриш имконини берадиган, партияни ишчилар синфи курашининг пировард мақсади тушунчаси билан, шу мақсадга эришиш йўллари ва воситалари билан қуроллантирадиган марксизм-ленинизм назарияси янги типдаги партиянинг ғоявий негизи бўлди. «Ҳамма социалистларни бирлаштирадиган революцион назария бўлмаса, мустаҳкам социалистик партиянинг бўлиши мумкин эмас, — деб таъкидлади В. И. Ленин, — бу назария барча социалистларни бирлаштиради, социалистлар ўзларининг бутун маслакларини шу революцион назариядан оладилар, уни улар ўзларининг кураш ва фаолият усулларида қўлланадилар». (В. И. Ленин, ТАТ, 4-том, 214-бет).

РСДРПнинг II съезди қабул қилган партия программасида марксизм-ленинизм назариясининг асосий қоидалари баён этиб берилган. Программада капиталистик тузум чуқур таърифланган, социалистик революция ва янги жамият қуриш объектив жиҳатдан зарурлиги очиб берилган. Ижтимоий-иқтисодий формация бўлган капитализм тарихан ўз умрини яшаб бўлди ва ҳалокатга маҳкум, деб таъкидланади унда. Коммунистик партия раҳбарлик ролини ўйнайдиган пролетариат диктатураси ўрнатилган тақдирдагина революцион ўзгартишларни амалга ошириш ва социализм қуриш мумкин. Программа революцион партиянинг аҳоли нопролетар синфлари ва қатламларига муносабати, шу жумладан, пролетариатнинг иттифоқчиси бўлган деҳқонларга муносабати принципларини белгилаб берди. Ишчилар синфи барча демократик кучларнинг йўлбошчиси бўлиб қолиши ҳамда демократик ва социалистик вазифалар учун курашни моҳирона боғлаб олиб бориши лозим.

Программанинг В. И. Ленин томонидан ёзилган аграр қисми пролетариатнинг иттифоқчиси бўлган деҳқонлар тўғрисидаги масалани ҳал этишда муҳим аҳамиятга эга бўлди.

II съездда пролетар интернационализми идеологияси тўла-тўкис тантана қилди. Бу идеология миллий масалани ҳал этишга, барча миллатларга мансуб меҳнаткашлар оммасини самодержавие ва капитализмни биргаликда қисувга олиш учун жипслаштиришга кўмаклашди.

РСДРП II съездида қабул қилинган программа марксча-ленинча илмий дунёқарашга асосланган бўлиб, тарихий ривожланиш объектив қонунларига мос келарди. Унда капитализмдан социализмга ўтиш даврининг асосий талаблари таърифланди. У марксизм-ленинизмни партиянинг революцион курашида унинг ғоявий асоси этиб мустаҳкамлади.

РСДРП II СЪЕЗДИНИНГ 75 ЙИЛЛИГИГА

В. И. Ленин партияни ташкил этиш асосларининг узвий бирлигини янги партиянинг ғоявий негизлари, деб билди. Илмий социализм позицияларида турувчи уюшқоқ ва интизомли партиягина ишчилар синфининг озодлик ҳаракатига муносиб равишда бошчилик қилишга ва уни ғалабага эриштиришга қодир. Партия ўзининг меҳнаткашлар оммаси сиёсий йўлбошчиси бўлиш ролини амалга оширишга қобилиятли бўлмоғи учун у чинакам революцион ташкилий асослар негизига қурилмоғи керак. Марксчи партия ишчилар синфининг бир қисми, унинг илғор, онгли отрядидир, деб таълим берди В. И. Ленин. Уни бутун синф билан чалкаштириб юбориш ярамайди, у ўз сафларига синфнинг, амалда омманинг пешқадами бўла оладиган энг яхши элементларинигина оладн. Шу билан партия ўз синфининг уюшқоқ отряди ҳам бўлиши лозим. «Пролетариатнинг ҳокимият учун олиб борадиган курашида, — деб ёзди В. И. Ленин, — ташкилотдан бошқа қуроли йўқ» (ТАТ, 8-том, 460-бет). В. И. Ленин партиянинг ҳамма аъзолари уюшқоқлик билан ишлашларини талаб қилди. Юксак уюшқоқлик бўлган тақдирдагина партия барча коммунистларнинг фикр, ирода ва ҳаракат бирлигини таъминлай олади. Партияга аъзо бўлиш шартлари ана шундай партияни вужудга келтиришга кўп жиҳатдан ёрдам беради. В. И. Ленин партиянинг ҳар бир аъзоси унинг бирон ташкилоти ҳисобида туриши ва шу ташкилотда ишлашини талаб қилди.

Пролетариатнинг партиядан бошқа ташкилотлари: касаба союз, кооператив, ёшлар ташкилотлари ва бошқа ташкилотлари ҳам бор. Партия меҳнаткашларнинг бошқа барча ташкилотларига раҳбарлик қилиши лозим бўлган синфий ташкилотнинг олий формасидир. Партиянинг кучи—унинг омма билан алоқасидадир. В. И. Ленин партиянинг оммадан ажралиб қолишини унинг учун энг катта хавф-хатарларнинг бири, деб билди. Партия ўз фаолиятини ишчилар синфининг ҳаёти билан ва у орқали барча меҳнаткашлар билан боғлагандагина яшаши ва обрў-эътибор қозониши мумкин.

Централизм билан демократияни узвий равишда бирга қўшадиган демократик централизм принципи партия ташкилий тузилиши ва фаолиятининг энг асосий принципидир. Централизм билан демократия тўғри қўшилгандагина партиянинг жанговарлик қобилияти таъминланади. Демократик централизм партияга масалаларни муҳокама қилишда ўзининг барча аъзолари ва ташкилотлари тажрибасини қабул этилган қарорларни бажаришдаги темир интизом ва ҳаракат бирлиги билан ҳар томонлама бирга қўшиш имконини беради.

Марксчи партия интернационалистик ташкилотдир, — деб таълим берди В. И. Ленин. У синфий ташкилот сифатида тузилади ва иш кўради, унинг сафларида турли миллат вакиллари бирлаштирилади. Партия СССР халқлари дўстлиги ва қардошлигининг ифодасидир ва шу билан бирга бошқа мамлакатлар халқлари билан қардошларча бирдамликни мустаҳкамлайди.

Янги типдаги партиянинг В. И. Ленин таклиф этган ва асослаб берган ташкилий негизлари РСДРП II съездида қабул қилинган Уставда ўз ифодасини топди.

РСДРП II съездида Программа ва Уставнинг қабул этилиши пролетар партиясини — Россия ва жаҳон ишчилар ҳаракати ривожида янги босқични бошлаб берган большевиклар партиясини тузиш учун узоқ вақт олиб борилган шиддатли курашда В. И. Ленин ва унинг маслакдошлари ғалаба қозонганлигидан дарак берди.

В. И. Ленин ишлаб чиққан ғоявий ва ташкилий негизлар партиямизни тузиш ва ривожлантириш учун бир пойдевор бўлди. Бу негизлар дунёнинг бошқа мамлакатларида Коммунистик партияларни тузишга асос қилиб олинди. Коммунистик ҳаракат ишчилар синфи революцион авангардини ташкил этишнинг ленинча ғоялари ва принципларига амал қилиб, эндиликда замонанинг энг мўътабар сиёсий кучига айланди.

Т. ПОПОВ,
КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институтининг катта илмий ходими, тарих фанлари кандидати.

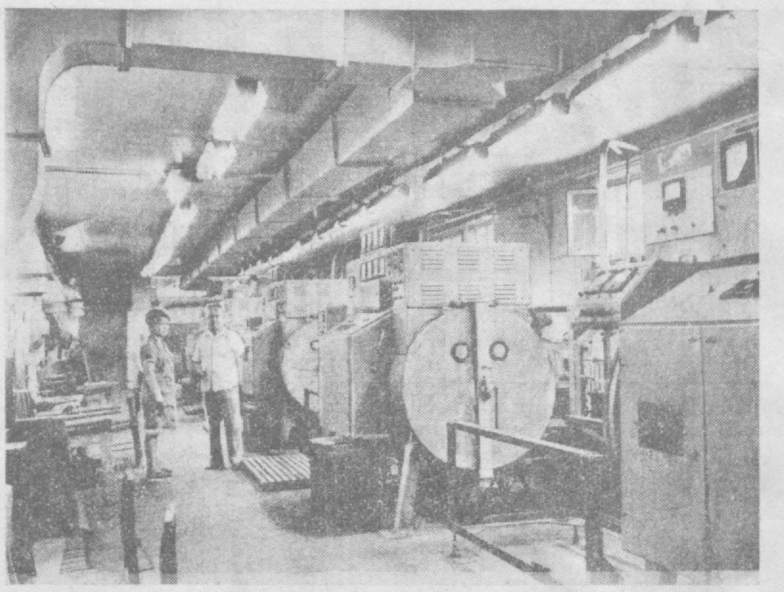

Тошкент мебель ойналари фабрикасининг коллективи республикамиз мебель саноатини ойналар билан таъминламоқда. Корхона маҳсулотининг 10 проценти Давлат Сифат белгиси билан ишлаб чиқарилянти. Суратда: фабрика бош цехида.

И. Душкин фотоси.
(ЎзТАГ).

●

ЯНГИЙУЛ район матлубот жамиятига қарашли универмаг коллективи ўз байрамларини муносиб кутиб олишяпти. Универмагнинг галантерея секцияси мудири Мавжуда Комилжонова ва сотувчи Гулёра Ахтямовалар харидорларга доимо хушмуомалалик билан хизмат кўрсатишади, планларни ҳам ҳамиша ошиғи билан бажаришади. Суратда: М. Комилжонова (ўнгда) ва Г. Ахтямова янги келган материални кўздан кечиришмоқда.

З. Шерфединов фотоси.

ИШЧИ НОМИ — ШАРАФЛИ НОМ

ШОДЛИК УЛАШИБ

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Мактуби барча совет кишилари қатори тошкентлик қурувчиларни ҳам янги меҳнат зафарлари сари руҳлантириб юборди. Мактубда «Ҳамиша ва ҳар ишда пешқадам бўлиш, самарадорлик ва сифатни ошириш йўлидаги курашга бошчилик қилиш, ялпи юксалишга интилиш, омманинг актив ташкилотчилари ва тарбиячилари бўлиш —коммунистларнинг бурчидир» дейилган. «Главташкентстрой»нинг уй-жой қуриш тресги партия ташкилоти жойлардаги барча коммунистларни мана шу ишга—самарадорлик ва сифатни оширишга сафарбар этмоқда.

Трестда бригадир Баҳодир Шукуров номини ҳамма яхши билади. Коммунистик меҳнат коллективига бошчилик қилаётган бу моҳир бунёдкор Ўзбекистон Компартияси XIX съездининг делегати, Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери. Республикамиз ўн илғор қурувчисининг бир беш йилликда икки беш йиллик шахсий топшириғини бажариш ташаббусига қўшилган Баҳодир Шукуров 1978 йил арафасида ўнинчи беш йиллик топшириғини бажарганлиги тўғрисида рапорт берди. У бошчилик қилаётган бригада трестдаги илғор коллективлардан. Бу коллектив ўнинчи беш йилликда 672,5 минг сўмлик капитал маблағни ўзлаштиришга аҳд қилган. Икки беш йилликда эса 1345,0 минг сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилади.

Бригада бунёдкорлари ўтган юбилей йилида айниқса самарали меҳнат қилдилар. Улуғ Октябрнинг 60 йиллик тўйигача 625 минг сўмлик қурилиш ишлари амалга оширилди. Йил охиригача эса 672 минг сўмлик иш бажариб, ваъдага вафо қилдилар. Ўтган икки йилда меҳнат унумдорлигини ошириш плани 246,8 процентга етди.

Пешқадам бинокорлар бу давр ичида пойтахтимиздаги қатор турар-жой массивларида ўнлаб объектларни бунёд этишга муносиб ҳисса қўшишди. Жумладан, Қорақамиш массивининг 3-ва 4-микрорайонларида турар-жойлар, Тошкент Давлат университети, Тошкент Давлат медицина институтининг қўшимча корпуслари, Олимпия шаҳарчасида, «Марказ—17» ва «Марказ—18» кварталларида бунёд этилган ва этилаётган турар-жойлар учун пойдеворлар қуриб беришди.

Бундан ташқари, коммунист бошлиқ азамат қурувчилар зилзиладан зарар кўрган Бухоро аҳолиси учун турар жойлар қуриб беришда ҳам актив қатнашишди. Улар техника, транспорт ва бошқа механизмлар ҳамда қурилиш материаллари билан биринчилар қатори Бухорога етиб бордилар. Дастлабки вагон-уйларда яшаб, қисқа муддатда 6 та кўп квартирали турар-жой бинолари учун жой ҳозирлаб, пойдеворлар қуйиб беришди. Улар шу тарика Тошкент уй-жой қуриш трестига қарашли монтаж бошқармаси монтажчилари учун иш фронти ҳозирлаб бергач, яна пойтахтга қайтиб келиб, одатдаги ишларини давом эттирдилар. Орадан бирмунча вақт ўтгач Фарғонада табиий офат —сув тошқини кишиларни таҳликага солди. Баҳодир Шукуров бошлиқ азамат бунёдкорлар Фарғонага зудлик билан йўл олдилар. Улар фарғоналикларга кўплаб турар-жой бинолари учун пойдевор тайёрлаб беришди.

Баҳодир Шукуров шундай фидокор, ишбилармон коммунистлардан. Яқинда унга юксак ишонч билдириб, бошқарма партия ташкилотининг секретари этиб сайлашди. «Ташмосстрой» бошқармасининг партия ташкилоти секретари, тажрибали бинокор Б. Шукуров ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда Тошкент Давлат университетини муваффақиятли тугатди.

Т. НАЖМИЙ.

БИРИНЧИ ДОВОН ОШИЛДИ, НАВБАТ—ИККИНЧИСИГА

ҲАРОРАТ 40 даражадан ошиб кетди. Қуёш кўкдан гўё олов пуркайди. Иссиқ айниқса Бекободга ўз ҳукмини ўтказишга ҳаракат қилади. Қиши билан шамолини аямаган табиат саратонга келиб ҳасислик қилмоқда—қилт этган шамол йўқ. Шундай пайтларда қурувчилар баҳор кезлари ниҳоятда кучли шамол туфайли ишни тўхтатиб қўйишганини эслашади: қаттиқ шамолда осмонўпар кранлар билан ишлаш мумкин эмас. Ҳозир, қани энди ўша шамолларнинг ўндан бири бўлса?..

Йўқ, шабада йўқ. Тиккада ярақлаб ерга жазирама пуркаётган қуёш шамолни ҳам қўрқитиб «иниға» қувиб юборгандай. Бироқ... Бу жазирама инсонни, қалби олов, иродали —бардошли қурувчиларни қўрқита олмаяпти. Бепоён сайҳонликда юзлаб гектар майдонни эгаллаган улкан объект — электр қуввати билан пўлат эритиш комплексининг барча участкаларида иш қизғин. Айниқса, асосий корпус одамлар билан гавжум.

Бугун бу ерда катта шодиёна. Бирнеча йилдан буён қилинган зарбдор меҳнатнинг дастлабки меваси — дастлабки тонна пўлат эритилди! Электр қуввати билан пўлат эритиш комплексининг биринчи навбати ишга тушди!..

Эски танишимиз, республика зарбдор комсомол қурилиши штабининг бошлиғи Л. Чередманни асосий корпус ичида шошиб зинадан кўтарилаётганида учратдик. У комсомоллар ишидан воқиф бўлиб туриш учун ҳар куни объект айланади. Доим комсомолларга хос шошилиш билан юради.

— Салом Лазарь ишлар қалай?

— Салом, салом, кўряпсиз-ку, ишимиз зўр. Пўлат эритилди! Олишяпмиз, курашяпмиз! Қурилиш билан ҳам, иссиқ билан ҳам. Штабга бориб туринг, мен ўн минутда қайтаман...

Унинг иши ҳақиқатан кўп. Чунки, республика комсомоли оталиққа олган бу муҳим ва йирик объектда юзлаб комсомол-ёшлар тер тўкишаяпти. Уларнинг кўплари Тошкент область комсомол комитетининг йўлланмаси билан қурилишга келган комсомоллар.

Лазарь айтган вақтида етиб келди. Битта вагоннинг ярми диспетчерлик пункти, иккинчи ярми комсомол штаби. Эшикни очиб киришимиз билан гуп этиб иссиқ ҳаво урилди. Ташқаридаги ҳарорат ҳам ҳечнима бўлмай қолди.

— Ҳозир ҳаво киради, озгина совийди,— деди штаб бошлиғи ишчанлик билан стол устида ёйилиб ётган турли қоғоз ва дафтарларни тартибга солаётиб,— иш тиғиз, шароит ҳақида ўйлашга ҳам вақт йўқ. Ўйласангиз-ўйламасангиз шу табиатнинг иши. Комплексни эса тезроқ ишга тушириш ниятида эдик, эришдик. Энди навбат—иккинчи печга. Ҳозир иш суръати ёмон эмас, мен албатта, комсомол-ёшлар ишини назарда тутаяпман.

Комплекс қурилиши ўн биринчи беш йилликка ҳам ўтади. У тўла қувват билан ишга тушгач йилига 1 миллион 250 минг тонна пўлат эритилади! Ҳар бири 250 минг тонна пўлат эритиш қувватига эга бўлган бешта печь қурилади. Ана шу печларнинг энди биттаси ишга тушди. Бу печь баҳорда синовдан ўтди-синов пўлати эритилди. Ҳозиргача «Ўзэлектромонтаж» трестининг монтажчилари печь учун зарур бўлган ёрдамчи ускуналар монтажини ниҳоясига етказишди. Қурувчилар, монтажчилар орасида олтита комсомол-ёшлар бригадалари фидокорона меҳнат қилмоқда. Бригадалар ўртасида ўзаро социалистик мусобақа кенг авж олдириляпти. Бекободдаги «Ўзбекметаллургстрой» трестининг машҳур қурувчиси Иван Ширяев бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси анчадан буён бу мусобақанинг карвонбошиси бўлиб келмоқда. Бетончилардан иборат бу бригада иккинчи навбат қурилишининг пойдеворини тезкорлик билан қуйишяпти. Иккинчи навбатни ҳам шу йилнинг охирида фойдаланишга топшириш кўзда тутилган.

ЭЛЕКТР ҚУВВАТИ БИЛАН ПЎЛАТ ЭРИТИШ КОМПЛЕКСИНИНГ БИРИНЧИ НАВБАТИ ИШГА ТУШДИ.

Шунингдек, Зинаида Цепочкина бошлиқ пардозловчилар бригадасининг аъзолари ҳам кунлик топшириқларини мунтазам ошириб бажариб, илғорлар сафида боришяпти. Марс Хегай бошлиқ бригада коллективининг фаолияти ой сайин мусобақа якунлари бўйича мақтовга сазовор бўляпти. Бригаданинг 16 аъзосидан 5 киши комсомол йўлланмаси билан келган ёшлардир. Сидиқ Хўжаев, Гумар Гайнуллинлар смена топшириқларини мунтазам икки баравардан ошириб бажаришмоқда. Октябрь район комсомол комитетининг йўлланмаси билан келган Константин Люй, Юрий Юнусов, Георгий Югай каби комсомоллар ҳам меҳнатсеварликлари билан бошқаларга намуна бўлишяпти.

Бироқ... Бундан комсомол-ёшлар фаолияти ҳар томонлама зўр экан деган хулоса чиқмаслиги керак. Одатда, шодиёна кунлари камчиликлар, эслатилмайди. Бугунги шодиёна комплекс бунёдкорлари фаолиятидаги дастлабки қувончли воқеа. Айнан шундай шодиёналардан яна тўрттаси, яъни тўрт довон олдинда турибди. Ана шу довонларни ўз муддатида забт этиш учун камчиликларни бартараф қилишга ҳам эътибор бериш зарур.

— Яқинда область комсомол комитети юборган навбатдаги 108 кишини ҳисобга олмаганда, йўлланма билан келган комсомолларимиз атиги 87 киши эди, — дейди Л. Чередман, — сир эмас, бир қанча ёшлар кетиб қолишди. Албатта, улар орасида ҳавойи романтика билан қурилишга тасодифан келиб қолганлари ҳам бор эди. Шунинг учун комсомол комитетлари кадр танлаганда кўп жиҳатларига эътибор берсалар яхши бўлади. Иккинчидан, айрим ёшларнинг кетиб қолишига объектив сабаблар ҳам бор.

Биринчидан, ётоқхона етишмайди. Янги комсомоллар группаси Бекободга келадиган бўлса, қаерга жойлаштириш муаммоси кўндаланг бўлиб туради. Иккинчидан, ёшларнинг ишдан бўш вақтларини кўнгилли ўтказадиган шароит ҳам йўқ ҳисоби. Аниқроқ айтганда, ёшлар учун зарур бўлган клуб йўқ, спорт зали йўқ. Демакки, ҳеч қандай тўгараклар ва секциялар ҳам йўқ. Спорт зали учун зарур бўладиган кўпгина инвентарларни елиб-югуриб топишди. Бироқ бино йўқлиги бошни қотираяпти. Пешонамизга бино ҳам, клуб ҳам битиб қолар, ҳозирча ётоқхонада бўлса ҳам бадиий ҳаваскорлик тўгарагини ташкил этиб турармиз, деган ниятда духовой оркестр ва эстрада оркестри чолғу асбобларини сотиб олиш учун ҳаракат қилишаяпти, лекин уларни ҳеч қаердан топиб бўлмаяпти. Комсомол штаби бир нечта тегишли ташкилотларга мурожаат қилди — натижа эса йўқ. 3 мингдан ортиқ бунёдкорлар ишлаётган мана шу йирик объект учун чолғу асбобларининг топилмаслиги эшитган одамга қизиқ туюлади ҳатто. Аммо, фактдан кўз юмиб бўлмайди...

Шароит маълум — қишда совуқ, ёзда иссиқ. Мана шундай шароитларда бир неча соат меҳнат қилгандан кейин мароқли ҳордиқ чиқариш ана шу оғирликларни енгиллатади. Ёшлар тер тўкиб ишлашни ҳам, кўнгилдагидек дам олишни ҳам ёқтирадилар. Уларнинг мана шу хусусиятларини ҳисобга олиб зарур чоралар кўришни улкан қурилиш умумий манфаатининг бир қисми деб тушуниш керак...

Ҳ. ОЛИМЖОНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

●

БУГУН—ХАЛҚАРО КООПЕРАТОРЛАР КУНИ

ХАЛҚ ХИЗМАТИДА

Шу йилнинг 1 июль куни жаҳондаги барча мамлакатларнинг кооператорлари 56-марта ўзларининг байрамларини нишонлайдилар. Бу байрамни совет кооператорлари ҳам юксак меҳнат кўтаринкилиги авж олган бир тарзда кутиб олмоқдалар. Совет давлатининг барча ривожланиш босқичларида матлубот кооперацияси коммунистик партияга ва совет ҳукуматига социализм қуриш, савдони ривожлантириш, аҳолининг моддий фаровонлигини ва маданий даражасини ўстириш ишида катта ёрдам берди.

Мамлакатимизнинг 64 миллионлик кооператорлардан иборат армияси бу шодиёнани КПСС XXV съезди, КПСС Марказий Комитети декабрь (1977 йил) Пленуми қарорларидан руҳланган ҳолда кутиб олмоқда. Партия Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Савдони янада ривожлантириш тўғрисида»ги қарори партия ва ҳукуматнинг совет кишиларига бўлган ғамхўрлигининг тимсолидир. Бу қарорда савдо корхоналари ишини янада яхшилаш, аҳолига кўрсатилган хизмат даражасини оширишнинг аниқ йўл-йўриқлари белгилаб берилди.

Совет матлубот кооперацияси партия XXV съезди кўрсатмаларини амалга ошира бориб ўзининг кўп тармоқли фаолиятини социал иқтисодий вазифаларни ижобий ҳал этишга қаратмоқда.

Ҳар йили товар оборот ҳажми ортмоқда, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва хом ашё тайёрлаш кўпаймоқда. Савдо ташкилотларининг моддий-техника базаси мустаҳкамланиб бормоқда. Қишлоқларда янги-янги савдо масканлари, ва тайёрлов корхоналари фойдаланишга топширилаётир.

Область партия комитети, область ижроия комитетининг, шунингдек маҳаллий партия ва совет ташкилотларининг кўмагида Тошкент областининг матлубот кооперацияси ҳам ривожланиб келаётир. Область кооперациясида 2,5 йил ичида чакана товар обороти 16.7 процент ўсди. Шу давр ичида аҳолига 1 миллиард 221 миллион сўмлик халқ истеъмол товари сотилди. 10.5 минг квадрат метр майдонда магазинлар. 2минг ўринли умумий овқатланиш корхоналари, 3 минг квадрат метр майдонда омборхоналар, 3 минг тонна нон ёпиш қувватига эга бўлган 7 та нонвойхона қурилди. Капитал қурилишга 15 миллион сўмликдан зиёд маблағ сарфланди. Янгийўл районининг янги марказида, Коммунистик районининг «Ленин йўли» колхозида икки қаватли универмаг, Орджоникидзе районида эса «Ҳамма нарса уй хўжалиги учун» деб аталувчи магазин, Бекобод ва Янгийўл районларида мактаб-магазинлар ишга тушди.

Янги қурилиш билан биргаликда анчагина маблағ мавжуд савдо корхоналарини реконструкция қилиш, уларни техника жиҳатидан қайта жиҳозлаш ишларига сарфланди. Ана шундай йўл билан 6 минг квадрат метр майдонда қўшимча савдо шохобчалари фойдаланишга топширилдики, буларни янгидан қуриш учун 2 миллион сўм талаб қилинарди.

Ихтисослашган магазинларда, универмаглар, савдо точкаларида техникавий қайта жиҳозлаш ва комплекс рационализаторлик бўйича кўп тадбирлар амалга оширилди. Айниқса Орджоникидзе, Коммунистик ва Калинин районларида бу ишга алоҳида эътибор берилди. Ана шу районларнинг илғор тажрибаси биргина Тошкент областида эмас, балки мамлакатнинг бошқа районларида ҳам оммалаштирилди. Шу савдо тармоқларининг иши асосида СССР Кооперацияси раҳбар ходимларининг Бутуниттифоқ семинари ўтказилди.

Савдони яхшилаш жараёнида унинг прогрессив методларига, ихтисослаштириш, ўз-ўзига хизмат кўрсатиш турларига кенг йўл очилди. Ҳозирги пайтда 1400 магазин прогрессив метод асосида. 1240 магазин эса ўз-ўзига хизмат кўрсатиш принципида ишламоқда.

Бугунги кунда ўз-ўзига хизмат кўрсатиш асосида ишлаётган магазинларнинг товар обороти умумий товар оборотида 81 процентни ташкил этмоқда. Орджоникидзе район матлубот союзида бу кўрсаткич 97 процентни, Коммунистик районида 88, Тўй-тепа шаҳар матлубот жамиятида 94, Спецкоопторг бошқармасида 98 процентни ташкил этди.

Матлубот кооперациясининг корхоналарида озиқ-овқат ресурсларини кўпайтириш бўйича ҳам кўп ишлар қилинди. Хусусан аҳолига 186 минг тонна нон маҳсулотлари. 1060 минг декалитр алкоголсиз ичимликлар, 250 тонна мороженое, 2 минг дона консервалар ишлаб сотилди.

Чорва молларини бўрдоқига боқиш бўйича катта ишлар қилинди. 2.5 йил ичида бўрдоқичилик туфайли 7 минг тонна гўшт етиштирилди ва аҳолига сотилди. Бу йилдан бошлаб паррандачилик билан шуғулланмоқдамиз. Ҳозирги пайтда бу иш билан 3 хўжалик банд бўлса, беш йиллик охирига бориб уларнинг сони 30 тага етади.

Областда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ривожланиши тайёрлов учун катта қулайлик яратди. Пландаги 120 миллион сўмлик ўрнига 170 миллион сўмликдан кўпроқ қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрланди. Москва, Ленинград, Урал, Сибирь ва Узоқ Шарқ меҳнаткашларига Бутуниттифоқ фонди бўйича 270 минг тонна сабзавот. 90 минг тонна полиз маҳсулотлари, 8 минг тонна мева ва бошқа маҳсулотлар жўнатилди.

Тошкент областининг матлубот кооперацияси олдида катта вазифалар турибди. Улардан энг муҳими дала меҳнаткашларига намунали хизмат кўрсатишдир. Айниқса табиат инжиқликлари туфайли далада юз берган қийинчиликларни енгиш учун астойдил бел боғлаган пахтакорларга ва бошқа қишлоқ хўжалик меҳнаткашларига иложи борича яхшироқ хизмат кўрсатишга ҳаракат қилмоқдамиз.

Бу мақсадда биз ўзимизнинг тадбирларимизни ишлаб чиқдик. Ҳозирги пайтда жойларда меҳнаткашларни иссиқ овқат, морс, минерал сув, мева сувлари билан таъминлаш ҳал этилган. Бу озиқ-овқат маҳсулотлари бевосита бригадаларга дала шийпонларига етказиб берилмоқда.

Дала шийпонларидаги 200 дан ортиқ сотувчисиз магазинлар, 62 та автомагазин меҳнаткашларга хизмат кўрсатмоқда. Пахта йиғим-терим вақтида уларнинг сони янада ортади.

Шу кунларда область кооператорлари социалистик мусобақани кенг авж олдирган ҳолда ишламоқдалар. 1775 кооператор, 278 бригада коммунистик меҳнат зарбдори унвонига сазовар бўлган. Мусобақада эришган ютуқлари учун 21 коллектив Қизил байроқ билан, 280 киши эса «1977 йилда социалистик мусобақа илғори» нишони билан мукофатланган.

Айниқса мусобақада Х. Р. Раҳматуллаева, К. Н. Комилова раҳбарлик қилаётган Орджоникидзе ва Коммунистик районлари матлубот союзларининг коллективлари юксак кўрсаткичларга эришмоқдалар. М. З. Микаэлян бошчилик қилаётган «Спецкоопторг» бошқармаси ишидан ҳам аҳоли миннатдор. Кўплаб кооператорлар яхши меҳнатлари учун Совет Иттифоқи орден ва медалларига сазовар бўлишган. Ў. Қодиров, К. Парпиев, М. Мирдадаевлар шулар жумласидандир. М. Эргашева, З. Бекчентоева, Н. Исаев, Н. Эминов, К. Худойбердиев, М. Мирюсупов сингари кооператорларимиз эса мусобақа илғорлари ҳисобланишади.

Область кооператорлари беш йилликнинг учинчи йили вазифаларини муваффақиятли ҳал қилмоқдалар. 1973 йилнинг биринчи ярим йиллиги белгиланган планлари ошириб бажарилди. Эндиликда улар бундан буён ҳам мусобақани янада кучайтириб йиллик план ва мажбуриятларни муддатидан олдин бажариш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар.

З. ХЎЖАЕВ,
Тошкент область матлубот союзи правлениесининг раиси.

УЛУҒ РУС ТАНҚИДЧИСИ

Н. Г. ЧЕРНИШЕВСКИЙ

Улуғ рус олими ва танқидчиси Николай Гаврилович Чернишевский — рус халқининг истеъдодли, замон уқубатларига қарши дадил исён қила олган қўрқмас фарзандларидан биридир.

Н. Г. Чернишевскийнинг фалсафий, ижтимоий-сиёсий мавзудаги асарлари XIX аср рус ҳаётининг моҳиятини очиш билангина эмас, айни вақтда мазкур ҳаёт тарзини ўзгартириш борасидаги революцион руҳдаги фикрлари билан ҳам кўпчиликнинг диққатини жалб қилган эди. Марксизмнинг буюк намояндалари Чернишевский илғор ғояларини ҳамиша ардоқлади. Унинг фаолиятига юксак баҳо берди. Карл Маркс «Отечественные записи»нинг редакторига ёзган мактубида: «Мен «Капитал»нинг иккинчи немисча нашрига ёзган сўнги сўзда: «...Улуғ рус олими ва танқидчиси» (Чернишевский) тўғрисида зўр ҳурмат билан гапирганман, ўзи ҳам шундай ҳурматга лойиқ одамдир» деб алоҳида таъкидлаган эди.

Н. Г. Чернишевский ҳаёти жуда оғир шароитда ўтди. Бениҳоя қийин тазйиқлар остида ижод қилди. У замон адолатсизликларини фош этган, жабр-зулмга маҳкум этилган халқларни озодликка ва инқилобга даъват қилган, илғор ғоялари учун ҳамиша таъқиб этилди, сургун қилинди. Лекин бутун ҳаётини халқининг бахт-саодати учун сарф этишни ўзининг эътиқодига айлантирган танқидчи ҳар қандай таъқибдан, сургунлардан қўрқмади, золим ҳокимиятга, адолатсиз замонга бош эгишни истамади, бир умр ғурур ва матонат билан яшади.

Чернишевскийнинг дастлабки мақолалари 1853 йилдан бошлаб журналларда чиқа бошлади. Кейинчалик у Некрасов билан яқинлашди. Шоир эса буюк танқидчининг юксак истеъдодини қадрлади. Унга ҳамиша ҳамдард бўлди. Уни ўзи раҳбарлик қилаётган «Современник» журналига ишга таклиф қилди. Кейинчалик Чернишевский мазкур журналнинг ғоявий раҳбарларидан бирига айланди.

Бу даврда Чернишевскийнинг ҳаётида ҳам, ижтимоий фаолиятида ҳам янги бир давр бошланган эди. У замонасининг фанини чуқур ўрганар, турли масалаларда ўзича хулоса чиқаришга интилар эди. Шунинг учун ҳам буюк танқидчи Ғарбий Европа мутафаккирларига тақлидчилик қилиш йўлидан бормади. Шу туфайли Чернишевский кўп масалаларда улардан олдинда борди. Бир қанча соҳаларда эса — жамиятнинг тараққиёт қонунлари, тарихда халқ оммасининг роли, жамият ҳаётини меҳнаткашлар манфаатини кўзлаб қайтадан қуриш воситалари, санъат ва адабиётнинг келиб чиқиши ва унинг тарбиявий аҳамияти тўғрисидаги муҳим масалаларда Чернишевский Маркс давридан олдин чет элларда бўлган ҳамма фикрларга қараганда дадилроқ ва революцион хулосалар чиқаришга эришди. В. И. Ленин олимнинг масъул фаолиятини кўздан кечириб, уни юксак баҳолади ва қуйидагиларни ёзди: «Чернишевский эски, ярим феодал деҳқон жамоаси орқали социализмга ўтиш тўғрисида ҳаёл қилган, ўтган асрнинг 60 йилларида капитализм билан пролетариатнинг тараққиётигина социализмни амалга ошириш учун моддий шароит ва ижтимоий куч яратишга қодир эканлигини кўра олган ва кўриши ҳам мумкин бўлмаган социал утопист эди. Чернишевский социалист утопистгина бўлиб қолмади. У шу билан бирга революцион демократ ҳам эди. У цензуранинг тўсиқлари ва ғовларига қарамай деҳқонлар революцияси идеясини, ҳамма эски ҳокимиятларни йиқитишни кўзлаган, оммавий кураш идеясини ўтказиб ўз даврининг ҳамма сиёсий воқеаларига революцион руҳда таъсир кўрсатишга моҳир эди».

Н. Г. Чернишевский XIX аср рус адабиётини кенг таҳлил қилиш, замонанинг буюк ёзувчилари ва маърифатпарварлари асарларини тўғри ва ҳаққоний баҳолаш билан ўз даврининг буюк танқидчисига айланди. Чернишевский рус поэзиясининг буюк намояндаси А. С. Пушкин, рус адабиётининг классиклари Н. В. Гоголь, В. Г. Белинский, Н. П. Огарев, А. Н. Островский, А. С. Тургенев каби адиблар ижоди тўғрисидаги мақолаларида бадиий адабиётнинг вазифалари ҳамда ўша давр рус адабиётининг асосий проблемаларига тўхталди.

Чернишевский санъат назарияси тўғрисида ёзган биринчи катта асари — «Санъатнинг воқеликка эстетик муносабати» номли диссертациясидир. Унда олим кишини маънавий қулликка солишнинг ҳар қандай кўринишларига қарши бош кўтариб чиқди. Бу асарда, илмий, материалистик эстетиканинг хоссалари, янги революцион дунёқараш асослари мустаҳкам қарор топади.

«Энг гўзал нарса ҳаётдир!» — бу классик формула Чернишевский эстетик дунёқарашининг негизи бўлиб қолди. Буюк танқидчи ана шу қарашларидан келиб чиқиб санъат ва адабиётнинг энг муҳим хусусиятлари тўғрисида мулоҳаза юритди. Қолаверса, адабиёт гўзалликни, мусаффоликни тасвир этиши керак. Лекин бу мутлақо ҳаётнинг муҳим ва оғир томонларидан кўз юмиш деган хулосага олиб келмаслиги керак деган фикрни илгари сурди. Шу билан бирга адабиётнинг интилиш вазифасини таъкидлади. Буюк танқидчининг адабиёт ва санъатнинг воқеликка бўлган эстетик муносабати ҳақидаги мулоҳазалари фақат ўз даври учунгина муҳим аҳамиятга эга бўлиб қолмасдан бугунги кунимизда ҳам алоҳида аҳамиятга моликдир.

Чернишевский реалистик эстетика санъатининг ҳамма соҳаларида бадиий ҳақиқат ва ғоявийликни биринчи ўринга қўйди. Шунинг учун ҳам улуғ танқидчи рус адабиёти тарихига ва рус ёзувчилари ижодига реалистик эстетика позициясидан туриб баҳо берди. Чернишевский А. С. Пушкиннинг буюк тарихий аҳамияти ҳаммадан аввал адабиётда рус реалистик традицияларини яратган буюк рус шоири эканлигидадир, деб билди. Мазкур мулоҳазаларни давом эттириб қуйидагиларни таъкидлади: «Русларнинг хулқ-атворларини, рус халқининг турли табақаларининг ҳаётини дастлаб жуда тўғри, аниқ, равшан қилиб тасвирлаб бера бошлаган ёзувчи Пушкин эди». Чернишевский Пушкиннинг бошқа замондошлари ижоди тўғрисидаги мулоҳазаларида ҳам улар асарларида ҳаётни қанчалик тўғри акс эттирилиши нуқтаи назаридан туриб ёндошди.

Хуллас Чернишевскийнинг адабий, танқидий, фалсафий мавзудаги асарлари ўзининг юқорида таъкидланган хусусиятлари ва фазилатлари билан ҳамиша ўзбек ўқувчилари учун қимматли бўлиб келмоқда. Ўзбек ўқувчилари севган ва ардоқлаган Чернишевскийнинг «Танланган танқидий мақолалар»и, «Нима қилмоқ керак» номли романи атоқли таржимон Шариф Толипов томонидан ўзбек тилига ағдарилган. Ўзбек китобхонлари бу истеъдодли ва буюк танқидчининг адабий танқидий, фалсафий ва сиёсий иқтисод соҳасидаги тадқиқотлари ва мақолаларини ҳамда унинг бадиий асарларини ҳамиша ардоқлаб севиб ўқиб келмоқдалар.

З. САИДОВ,
фалсафа фанлари кандидати.

ИТТИФОҚДА БИРИНЧИ

Бундан тўрт йил муқаддам В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетининг биология-тупроқшунослик факультетида иш бошлаган махсус лаборатория тез орада иттифоқ миқёсида танилди. СССР Министрлар Советининг Фан ва техника Давлат комитети қарори билан ташкил этилган ушбу проблемали лаборатория пахтанинг хусусий генетикаси истиқболлари билан бевосита шуғулланиб келаётир.

Йирик тадқиқотлар ўчоғига айланган мазкур илмий марказда қатор жиддий ютуқлар қўлга киритилди. Бунда лаборатория мудири профессор Ж. Мусаев билан Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси И. А. Райковаларнинг ҳиссалари каттадир.

Факультетдаги дарвинизм, генетика ва экспериментал морфология каби кафедралар ёрдамида пахтанинг хусусий генетикаси билан боғлиқ бой коллекция ҳам тайёрланди. Бундай ноёб экспозиция иттифоқимизда тузилган биринчи генетик коллекция ҳисобланади.

Суратда: сут соғувчи Замира Раҳматуллаева. Чиноз районидаги «Партия XIV съезди» совхозининг илғор сут соғувчиси ўз бокимидаги говмушларни меҳр билан парваришлаб, кун сайин юқори кўрсатгичларга эришмоқда. У зарбдор йилда ҳар бир сигирдан 4500 килограммдан сут соғиб олиш учун курашаётир.

Ж. Тўраев фотоси.

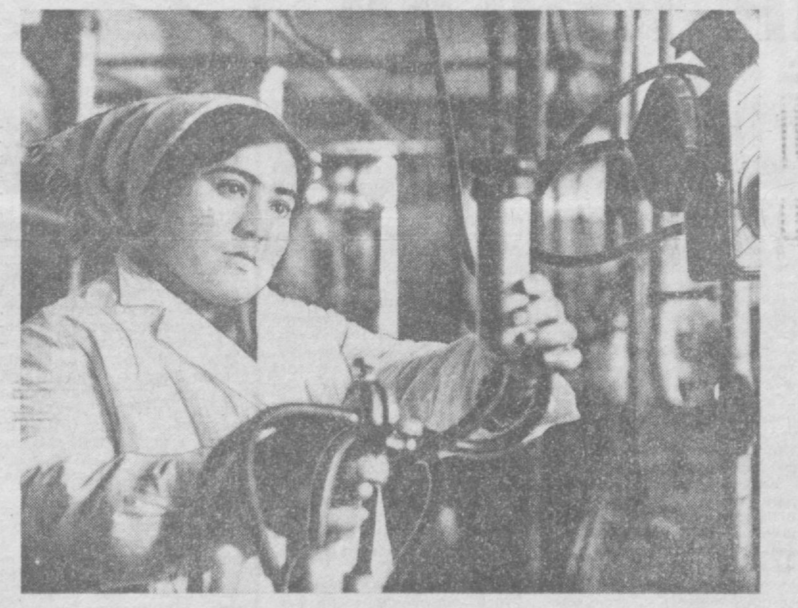

2 ИЮЛЬ—СССР ДЕНГИЗ ВА ДАРЕ ФЛОТИ ХОДИМЛАРИ КУНИ

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМЛИ ТЕПЛОХОД

ШУ САНА муносабати билан газетхонлар эътиборига тошкентлик журналист, СССР География жамиятининг ҳақиқий аъзоси Ш. Зайнутдиновнинг «Океанда янграган ғазаллар» номли ҳужжатли қиссасидан парча ҳавола қиламиз.

...УЗОҚ замонлардан бошлаб Алеут архипелаги яқинидаги бу ерни жаҳон денгизчилари «чириқ» жой деб атаганлар. Тинч океан акваторияси денгизчиларга ҳамиша қандайдир кўнгилсиз «совға» тайёрлаб келган. Худди мана шу ерда «Алишер Навоий» теплоходи штормга дуч келди. Ўлчагич шторм кучи энг юқори — 12 баллга етганлигини кўрсатарди. Капитан Ю. С. Иванов вазиятдан қутилиш йўли ҳақида бош қотирди. Чунки бу ерда Канадага қилинадиган рейснинг бутун муваффақияти ҳал бўлаётган эди. Теплоход бортида қимматли юк бор: телевизор, транзистор ва фотоаппаратлар... Буларни япон фирмалари билан тузилган шартномага кўра асраб-авайлаб эгаларига етказиб бериш керак эди.

Шторм 800 миль радиусда сурон қиларди. Капитан штормдан чиқишнинг иккита йўли борлигини кўрди. Биринчиси — Алеут архипелагининг сокин бухталарига кириб стихиянинг ўтиб кетишини кутиш эди. Бу график бузилиши, ёқилғини ортиқча сарф бўлишига ва рейснинг чўзилиб кетишига сабаб бўлар эди. Юрий Степанович бошқача йўл топди. Бўрон зонасига кириб Канаданинг Ванкувер порти томон дадил ҳаракат қилишга қарор қилди..

Капитан Владивостокдаги олий денгиз билим юртини битириб, турли кемаларда қарийб 20 йил хизмат қилган тажрибали киши. У «Алишер Навоий»га «Тетюхе» теплоходидан ўтган. Кўксини океан кенгликларидаги муносиб хизматлари учун олган орден ва медаллар безаб турибди. У қордек оппоқ бортли «Алишер Навоий» теплоходини 1969 йили Югославияда, Риека верфи кемасозларидан қабул қилиб олган. Ўшанда тантанали вазиятда теплоход узра Совет Иттифоқининг ол байроғи кўтарилган, анъанага кўра «шампанское» шишаси кема бортига урилиб парчалангач, теплоход секин-аста денгизга тушган. Шундан буён у Ленин орденли Узоқ Шарқ денгиз пароходчилиги флоти составида жаҳон бўйлаб кеза бошлади. Ўша кунлари олис Ўзбекистоннинг Навоий шаҳридан теплоход экипажи номига кимёгарлар, кончи ва қурувчилар табрик радиограммаси йўллашган.

«Алишер Навоий» жонажон порти — Владивостокка Одесса орқали келди. Бу рейс Африка қирғоқларидан, Ҳинд океани сувлари бўйлаб Жанубий Шарқий Осиёнинг экзотика тўла ороллари орасидан ўтди. Аслини олганда бу рейс кема ва унинг экипажи учун биринчи жанговар синов бўлди. Сув сиғими 20510 тонна, узунлиги 160 метр, 12 минг тонна юк ортиш қобилиятига эга бўлган, қудратли двигателли, тезлиги 20 узелга тенг бу ажойиб теплоход моҳир югослав кемасозлари томонидан аъло даражада ишланганлигини исботлади.

...Штормни енгиб ўтган «Алишер Навоий» юкни топшириш учун Японияннинг Мусуми гаванига ўз вақтида етиб келди. Бир неча кундан кейин кема янги юк ортиш учун совет Находка портига келиб тўхтади. Ўша кунлари республика «Правда Востока» газетасида капитан Ю. Ивановнинг радиограммаси босилган эди. Унда буюк ўзбек шоири ва донишмандининг номи билан аталадиган теплоход Куба қирғоқларига бориш учун тайёрланаётганлиги хабар қилинганди. Денгизчилар Ўзбекистон меҳнаткашларини Октябрь байрами билан қизғин табриклашди. Капитаннинг биринчи ёрдамчиси О. Шаламай Навоий шаҳридаги оталиққа олган дўстларга радиограмма юборди. Унда шундай дейиларди: «Сизнинг шаҳрингиз лойиҳасини тузган архитекторларга СССР Давлат мукофоти берилганлиги билан табриклаймиз. Айни пайтда ўз муваффақиятларимиз ҳақида сизларга доклад қиламиз: Кема Гавана портида лангар ташлади. Ёғоч материаллари Озодлик оролига белгиланган муддатда етказилди. Тинч океани 20 кун ичида босиб ўтилди...».

Ушбу сатрлар муаллифи «Алишер Навоий» бортида меҳмон бўлиш шарафига муяссар бўлган. Кема Владивостокдаги «Золотой рог» бухтасида қисқа муддатли рейдда турарди. Кема билан танишгач, бу экипаж буюк ўзбек донишмандининг номини шараф билан кўтариб юрганини ишонч билан айтиш мумкин эди.

Ленин орденли денгиз пароходчилигининг Узоқ Шарқ флотида бу юк лайнери денгизчилари план топшириқларини ва социалистик мажбуриятларни муддатдан илгари бажараётганликлари билан шуҳрат қозонишган. Бу ҳақда СССР Денгиз флоти министрлигининг кўплаб вимпеллари, пароходчилик маъмурияти, партия, комсомол ва касаба союз ташкилотларининг фахрий мукофотлари айтиб турибди.

Теплоход бортида ўзбек шоири бурчагини ташкил этишнинг ташаббускорлари бўлиб Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Алишер Навоий номли республика Адабиёт музейи олимлари чиқишди. Улар денгизчи ҳамюртларига Навоийнинг рус тилида чоп этилган 10 томлигини, ўзбек адабиёти классиги ҳаёти ва ижодиёти ҳақида ёзилган монографиялар, чет эл тилларида босилган китоблари, альбом, плакатлари шоирнинг 525 йиллиги муносабати билан чиқарилган нишон ва медалларни совға қилдилар. Дарвоқе, мана шу муҳим сана муносабати билан кемага «Навоий» номи берилган. Вақт ўтиб, кема кутубхонаси бошқа кўплаб китоблар билан тўлиб борди. Юқори палуба вестибюлида Навоийнинг каттакон портрети осилган. Уни Навоий шаҳрининг пионерлари совға қилишган.

Кемага Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, «Ўзбекфильм» студиясининг кекса режиссёри Комил Ёрматов томонидан яратилган «Алишер Навоий» бадиий фильми лентасининг бир нусхаси абадий сақлаш учун бериб қўйилган. Теплоход коллективи халқ хўжалик план топшириқларини шараф билан бажараётганлиги, Ўзбекистон меҳнаткашлари билан дўстона муносабат ўрнатиб, республика эришаётган муваффақиятлар ҳақида чет эл жамоатчилигини яқиндан таништиришдаги актив интернационал иши учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг эсдалик Қизил Байроғи билан мукофотланган.

Ш. ЗАЙНУТДИНОВ.
Владивосток — Тошкент.

БОҒ ФАРЗАНДИ

ҚИШЛОҚ кексаларининг: «у даласидан бери келмайди, уни ўша ердан излаб кўринглар», деган гаплари ҳақ бўлиб чиқди. Эрназар ака Акимбоевни катта боғдан топдик. «Горняк» совхозининг 3-бўлими бошлиғи 48-ўрта мактаб директори Омондиқов билан бирга ҳашарга чиққан юқори синф ўқувчиларига иш, юмуш тақсимлаб юрар, уни қандай сифатли бажаришни тушунтирар ҳамда турли йўл-йўриқлар кўрсатарди. Эрназар ака ҳадемай ранг оладиган катта чиллаки бошини аста салмоқлаб, қўлидаги ток қайчида бачки новда ва ортиқча баргларни кесди-да, деди:

— Хўп десангиз, ўқувчилар яна беш-олти кун қарашиб юборишса?! Ҳомтокдан ҳам қутулиб олардик. Нима дейсиз?

— Нима ҳам дердим, — ҳазиломуз кулиб жавоб қилди мактаб директори. — Шундай, боққа меҳр қўйган одамга йўқ, деб ҳам буладими. Қирқига чидаган, қирқ бирига ҳам чидаймизда! Тўғриси, боғ юмуши ўқувчиларнинг ўзига ҳам жуда ёқиб қолибди. Кетгилари йўқ!

— Раҳмат сизга! Ёрдамларингсиз бу ишларни эплаштириб бўлмасди, тўғриси.

Ҳа, 48-ўрта мактаб ўқувчилари бўлим боғбонларига катта ёрдам беришди. Дала — боғ ишларига кўзи пишиб, меҳри ортиб келаётган ёшлар ҳар бир ишни, топшириқни ихлос билан бажаришди. Қарийб 34 гектардаги узумзор боғ барвақт ҳомтокдан чиқарилди. Боғ оралиқларидаги ўт-ўланлар юлиб олинди. Токларга қондириб сув таралди.

Ахир бундай ўйлаб қаранг-а, шунча иш бор-йўғи 20 ишловчининг қўлидан келардими? Йўқ, албатта. Эрназар ака ҳаммасидан ҳам бу муҳим агротехник тадбирнинг мактаб ўқувчилари ёрдамида ўз вақтида амалга оширилганидан беҳад мамнун эди. Чунки, бошқа илож йўқ. Пайсалга солинса, анча-мунча ҳосилдан ажраб қолиш ҳеч гап эмас.

Бу йил бўлим боғларида узум ҳосили ҳар қачонгидан ҳам тўкин. Буларнинг ҳаммаси табиатнинг қулай келганидангина эмас, балки аҳил, меҳнатсевар коллективнинг самарали катта меҳнати мевасидир. Ахир мана шу бўлим саккиз йилдирки, йиллик планни бажармай келади. Бунга иш ўлда-жўлдалиги сабаб бўлди, албатта. Совхоз маъмурияти ишда тубдан ўзгариш ясашга қарор қилди. Эски бўлим бошлиғи вазифасидан олиниб, унинг ўрнига асли боғбон фарзанди, тажрибали мутахассис, узоқ йиллардан бери боғ бригадаси бошлиғи Эрназар Акимбоев тайинланди.

«Қарасанг боғ, қарамасанг юракка доғ» дейди халқимиз. Бу нақлни бўлимнинг янги бошлиғи ўз отаси уста соҳибкор Ҳакимбой Маткаримовдан кўп марта эшитган ва 23 йиллик ўз меҳнати маромида бунга тўла ишонч ҳосил қилган эди. Шунинг учун ҳам у аввало бутун эътиборни, боғ парваришига қаратди. Иш жонлангандан жонланиб кетди. Ташландиқ ҳолга келиб қолган токзорлар яна чирой олиб барқ уриб кўкарди. Эрназар ака бошлиқ бўлимнинг О. Устенов, Б. Ҳакимов, М. Юнусов, Н. Алексеева, опа-сингил Рима ва Лиза Нестерова сингари азаматлари бу борада астойдил шижоат ва ажойиб меҳнат намуналарини кўрсатишди.

Бўлим миришкор соҳибкорлари беш йилликнинг учинчи зарбдор йилида зиммаларига оширилган социалистик мажбурият қабул қилишган. СССР янги Конституциясининг бир йиллик юбилейига улар пландаги 400 тонна ўрнига элимиз дастурхонига 500 тоннадан зиёд ширин-шакар узум етказиб беришмоқчи. Бу туҳфа ўзининг турфа ранги билан ақлни лол қолдиради. Чунки, биргина узумнинг нави бу ерда 70 дан ошади.

Давлатга пилла ва қулупнай топшириш мажбуриятларини ошириб адо этган мард майдонлар бу янги маррани ҳам албатта зўр ғайрат ва шижоат билан эгаллайдилар.

Ҳ. НОСИРОВ.

ТАШАББУСКОРЛАР ИЗИДАН

Бўка районидаги Ильич номли колхоздаги Бектурган Тўраев бошлиқ бригада 150 гектар пахта ва 30 гектар маккажўхори майдонига эга. Сидиқ Аширматов, Аббос Тўраев ва Иброҳим Аширматов ўртоқлар бошлиқ звеноларда ҳамма майдондаги ғўзага учинчи марта комплекс ишлов бериб бўлинди. Ғўзалар шоналаб гуллай деб қолди, «дала маликаси» ҳам сўталаш арафасида.

Бу бригада аъзолари райондаги илғор пахтакорлар ташаббусига қўшилиб ҳар гектар майдондан 40 центнердан пахта ва 100 центнердан «қаҳрабо дон» етиштириш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Ю. АНОРБОЕВ.

ДУНЁ ОВОЗИ
ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

БОШҚАРУВ ФАНИ

ВАРШАВА. Халқ Польшасида бошқарувни илмий асосда ташкил этиш соҳасида раҳбар кадрлар малакасини оширишнинг самарали системаси ишлаб чиқилди. Бу система амалда раҳбарларнинг барча бўғинини ўз ичига олади.

ПБИП Марказий Комитети ҳузуридаги марказда воеводлар, раҳбар касаба союзлари активлари, марказий газеталарнинг бош редакторлари шуғулланмоқда.

Тармоқлар, саноат бирлашмалари ва йирик корхоналарнинг раҳбарлари бошқаришни ташкил этиш ва малакани ошириш институтида қайта тайёрланмоқдалар. Олий ўқув юртлари ва министрликлар ҳузурида ҳам курслар ташкил қилинди. Ишлаб чиқариш қуйи бўғинининг ташкилотчилари бу курсларда ўқиш имкониятига эга.

МЕТАЛЛУРГЛАР РАПОРТИ

БУДАПЕШТ. Мишкольцдаги В. И. Ленин номли металлургия комбинатининг коллективи дастлабки ярим йиллик пўлат қуйиш планини муддатидан илгари бажарганлиги тўғрисида рапорт берди. Комбинат коллективи мамлакатга 489 минг тонна пўлат берди ва маҳсулотнинг сифатини ошириш, хомашё ва энергияни тежаб сарфлаш учун мусобақада катта муваффақиятларга эришди. Металлурглар беш йилликнинг учинчи йилида 1 миллион тоннадан кўпроқ пўлат, қарийб 800 минг тонна прокат ишлаб чиқариш мажбуриятини олдилар.

ИҒВОГАРЛИК МАҚСАДИДАГИ УЙДИРМА

ХАНОЙ, 29 июнь. (ТАСС). Бугун Ханой радиоси Ғарб информация агентликларининг, шу жумладан «Америка овози» радиостанциясининг гўё 70—80 минг кишидан иборат Вьетнам қўшинлари Кампучия чегарасидан ўтдилар ва 60 километр ичкарига қараб кирдилар, деган ахборотини тамомила ёлғон хабар деб расмий равишда рад этди.

Фактлар тамомила бошқача, дейилади Ханой радиосининг эшиттиришида, Кампучия қўшинларининг йирик кучлари кейинги бир неча кун мобайнида Вьетнамнинг Тэйнинь, Лонган, Анзянг ва бошқа вилоятлари территориясига бир неча марта бостириб кирдилар, тинч аҳолига жиноятқорона ҳужум қилдилар. Баъзи жойларда кампучияликлар Вьетнам территориясига 10 километргача ичкари кирдилар. Бу қўшинлар баъзи районларда кечаги кунгача Вьетнам территориясида бўлдилар. Вьетнам қуролли кучлари бостириб кирган Кампучия қўшинларига зарба бериб, уларни чекинишга мажбур қилмоқда. Жанглар давомида Кампучиянинг юзлаб солдатлари ва офицерлари сафдан чиқарилди, асирлар, қурол-яроғ ва аслаҳалар қўлга олинди.

ТУҲМАТ УЧУН ЖАВОБГАРЛИККА ТОРТИЛАДИ

МОСКВА, 28 июнь. ТАСС мухбири Виктор Владимиров бундай деб ёзади: СССР телевидение ва радио эшиттириш Давлат комитети бугун «Балтимор сан»нинг Москвадаги мухбири Пайпер ва «Нью-Йорк таймс» мухбири Уитнига суд орқали даъво қилди.

Гамсахурдиянинг суди тўғрисида телевидение ва радио эшиттириш Давлат комитети, ТАСС ҳамда «Заря Востока» газеталарининг расмий маълумотларига эга бўлганлари ҳолда бу икки американлик журналист, СССР телевидение ва радио эшиттириш Давлат комитети ходимларининг иззат-обрўйи ва қадр-қимматига доғ туширадиган туҳматдан иборат маълумотларни матбуот орқали тарқатишда айбланадилар.

СССР Марказий телевидениесининг «Вақт» программаси орқали Гамсахурдиа билан қилинган суҳбат тўғрисида Москвадан ёзиб юборган мақолаларида Пайпер билан Уитни телевидение ва радио эшиттириш Давлат комитетининг шу суҳбатни тайёрлаган ходимларига туҳмат қилдилар, улар бу суҳбат қалбаки ва расмий шахслар томонидан соҳта уюштирилган, деб айтдилар. Американлик бу мухбирлар Гамсахурдианинг телевидение орқали суҳбатида пушаймон бўлганлиги ва ўз гуноҳини эътироф этганлиги сохталаштирилган ва Гамсахурдиа якка ўзи тергов остида ётган вақтда суратга олинган фрагментлардан ясалган деб даъво қилишди. Пайпер билан Уитнининг бу уйдирмалари уларнинг АҚШдаги газеталари саҳифаларида эълон қилинди.

Москва шаҳар халқ судида ТАСС мухбирига хабар беришларича, телевидение ва радио эшиттириш Давлат комитетининг даъво қилиб берган аризаси Пайпер билан Уитнига топширилган ва ҳар иккала мухбир яқин орада амалдаги Совет қонунларига мувофиқ, суд жавобгарлигига тортиладилар.

ХХР ҲАРБИЙ ДЕЛЕГАЦИЯСИ РУМИНИЯДА

БУХАРЕСТ, 29 июнь. (ТАСС). Бу ерда хабар қилишларича, ХХОА бош сиёсий бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Лян Би-Е бошчилигидаги Хитой ҳарбий делегацияси Руминияда бўлди.

Делегация армия олий сиёсий кенгашида «амалий учрашувлар» ўтказганлиги, бир қанча ҳарбий бўлинмаларни бориб кўрганлиги қайд этилмоқда.

Хитой делегациясининг бошлиғи Бухарестдаги ҳарбий академия тингловчилари ҳузурида сўзлаган нутқида «иккала мамлакат армиялари ўртасида дўстона алоқалар» борлигини таъкидлади.

КИНОФЕСТИВАЛЬ МУВАФФАҚИЯТИ

ИСЛОМОБОД, 29 июнь. (ТАСС). Покистонда чиқадиган «Нью таймс» газетаси бугун қуйидагиларни ёзади: Осиё, Африка ва Латин Америкаси мамлакатларининг «Тинчлик, ижтимоий тараққиёт ва халқлар озодлиги учун» шиори остида ўтган бешинчи Тошкент халқаро кинофестивали ёш давлатларнинг кино санъати тобора етук санъатга айланиб бораётганлигини намойиш қилди.

Шу анжуман қатнашчиларининг кўпчилиги ўз мамлакатлари каби ёш бўлсаларда, лекин улар санъатда ўз йўлларини — тараққиётга хизмат қилиш йўлини аллақачон танлаб олишган.

Газета шуни таъкидлайдики, Тошкентда намойиш қилинган фильмларнинг ҳаммаси реализм, ватанпарварлик ғоялари билан суғорилган бўлиб, уларда миллий санъатга хос хусусиятлар албатта мавжуд эди. Жазоир ва Суриядан, Перу ва Габондан, Ироқ ва қаҳрамон Вьетнамдан келтирилган кинолентлар шулар жумласидандир.

Ана шундай ҳар бир фестиваль муаллиф билан томошабин ўртасидаги мулоқат, жаҳоннинг келажагини муҳокама қилиш демакдир, деб таъкидлайди «Нью таймс» газетаси.

Суратларда: (чапдан-ўнгга) И. Кальманнинг «Раққосалар» опереттасидаги Марнетта ролида Г. Скибинская; И. Дунаевскийнинг дастлабки оперетгаси — «Куёвлар». Мадам Пендрик — Г. Скибинская, Маркёр — В. Полубоярцев; И. Кальманнинг «Графиня Марица» опереттасидаги лўлилар ревюсини балет солистлари В. ва Н. Стрюковскийлар ижро этишяпти. А. Мишченко фотолари.

ЯНА ТОШКЕНТ ҚУЧОҒИДАМИЗ

БИЗ серқуёш Ўзбекистон пойтахти Тошкентга қорлар ва қудратли дарёлар, юксак иродали инсонлар ўлкаси узоқ Сибирдан келдик. Красноярск музикали комедия театри ижодий коллективининг бу гастроли ҳам муваффақиятли ўтишига ишончимиз комил. Чунки бизнинг тошкентликлар билан дўстлигимиз бундан 16 йил аввал бошланган. Ўшандан буён қардошлик шаҳри томошабинларининг беқиёс самимияти, юксак савияси бизни мафтун этиб келади.

Театримизнинг ижодий коллективи кўп миллатли ягона оиладан иборат. Унда рус, ўзбек, украин, румин, грек ва бошқа миллат вакиллари ўз ижодий камолотларини кўрсатиб келмоқдалар. Тошкентлик Геннадий Ҳакимов театримизда бир неча йиллардан бери томошабинлар иштиёқини қозониб келмоқда. Тошкент консерваториясининг собиқ талабалари Галина Лазерева, Анна Литверлар ҳам ўзларини эндиликда зўр актрисалар эканликларини намойиш этдилар. Театримиз директорининг ўринбосари В. Амплеев 24 йил Тошкентда яшаган ижодкордир. Уларнинг ҳаммаси бу ўлкадаги таниш-билишлари билан учрашув онларини ҳаяжонланиб кутмоқдалар.

Ижодий коллективимизда актёрларнинг турли авлод вакиллари мавжуд. Ветеранлардан тортиб токи саҳната биринчи қадам қўйган билим юрти, институт, ва мамлакатимиздаги қатор консерваторияларнинг талабалари ҳам бор. Улардан баъзиларининг номлари сизларга аллақачонoқ таниш. Хусусан Лилиян Унгар ва Клавдия Гегел, Сергей Орлондо ва Зинаида Забовская, Сергей Динеедкин ҳамда Геннадий Лушчиковлар илгари ҳам Тошкентда бўлишиб, бой таассуротлар билан қайтишган.

Биз театримизнинг ёш актёрларидан В. Полубоярцев, В. Вавилов, Г. Скибинская, Л. Гох, Л. Минина, балет солистлари, А. Бондарев, Т. Динейкина, Л. Савичеваларнинг санъати билан сизни таништиришдан беҳад хурсандмиз.

Шунингдек тошкентлик театр мухлислари «Келинлар қўзғолони» спектаклидароль ижро этган Святослав Олейник, Карелия АССРда хизмат кўрсатган артист Владимир Ожерельев, Т. Агапова, В. Шорохов сингари талантли саҳна усталарининг ижодидан баҳраманд бўлишади.

И. Кальман, И. Штраус нинг классик опереттасида сиз бизнинг бош балетмейстеримиз А. Гулеско ҳамда Стрюковскийлар ижро этган балетларни томоша қиласиз.

Театр репертуарининг асосини совет авторларининг асарлари ташкил этади. Хусусан Б. Александровнинг «Малиновкада тўй», Л. Солиннинг «Хонимлар ва гусарлар», И. Дунаевскийнинг «Қалликлар» асарлари бор.

Театрнинг ижодий коллективи ўз спектаклларида замондошимизни ҳаяжонлантирган проблемаларни ҳал этишга ҳаракат қилади. Бунинг учун РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, бош дирижёр Н. Чуйнихин, РСФСРда хизмат кўрсатган маданият ходими, бош рассом В. Алексеев, бош хормейстер В. Чернишев, шунингдек бош режиссёр Ю. Гвоздиковнинг хизматлари катта.

Биз 1 июлдан бошланадиган гастроль вақтларида шаҳар корхоналарида, ташкилотларида бўлиб концертлар кўрсатамиз, ишчилар, деҳқонлар билан учрашамиз. Ўзбекистонлик пахтакорларга ўзимизнинг санъатимизни намоён этамиз.

Бизнинг спектаклларимизга, концертларимизга марҳамат қилинг, тошкентлик дўстлар!

Н. САВВАТЕЕВА,
Красноярск музикали комедия театри адабиёт бўлимининг мудири.

ЖАЖЖИ СОВҒАЛАР

Тошкентдаги «Сувенир» фабрикасининг усталари тайёрлаган нафис ва бежирим совға буюмлари республика халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг павильонларидан жой олди. Томошабинлар диққатига ҳавола этилаётган бу совға буюмлари оригиналлиги билан ажралиб туради. Бундан ташқари ёғоч вазаларга туширилган шарқнинг буюк рассоми Беҳзод ижод этган расмлар томошабин диққатини жалб этади. Лаганларга ишланган миллий рақсларнинг жилоси ҳам корхона усталарининг маҳоратидан далолат бермоқда.

ЭНЦИКЛОПЕДИСТЛАР КЛУБИ

Москва Давлат университетида ташкил этилган «Энциклопедистлар» клуби студентлар ўртасида фан янгиликларини оммалаштирувчи марказга айланиб қолди. Бу яхши ташаббус асосида мамлакатимиздаги бошқа олий ўқув юртларида ҳам бундай клублар очила бошланди.

Республикамизда биринчи бўлиб Тошкент Давлат университети ўзининг ана шундай маданият ўчоғига эга бўлди. Олий ўқув юртининг филология факультетида фаолият кўрсатаётган бу клуб студентларни фан-техника, санъат ва адабиёт янгиликлари билан ошна қилиш мақсадида қатор тадбирлар амалга оширди.

Шунингдек, тарих ва илмий коммунизм масалалари бўйича диспутлар ўтказиш планлаштирилган.

Реклама ва эълонлар

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими Давлат комитети

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ОКТЯБРЬ РЕВОЛЮЦИЯСИ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ТЕПЛОВОЗ-ВАГОН РЕМОНТ ҚИЛИШ ЗАВОДИ ҚОШИДАГИ

155-ЎРТА МАХСУС ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1978—79 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ:

Узоқ манзилларга юрувчи пассажир вагонлари учун проводниклар. Ёши 17 яримга тўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ётоқхона билан таъминланмайдилар. Ўқиш муддати — 1 йил.

ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИК БЎЙИЧА 15 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ 8-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТИ БЎЛГАН ЙИГИТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ: машинист ёрдамчилари, тепловознинг механик қисми бўйича слесарлар, тепловознинг электр қисмини ремонт қилувчи слесарлар, саноат ускуналарини ремонт қилувчи слесарлар, совутиш ускуналарини ремонт қилувчи слесарлар, дурадгорлар. Ўқиш муддати — 3 йил.

Билим юртига қабул қилинганлар 3 маҳал бепул овқат, кийим-бош, ишлаб чиқариш практикаси давридаги иш ҳақининг 33 проценти билан таъминланадилар.

Уч йиллик таълим группасида ўқиган ўқувчиларга мутахассислиги бўйича диплом ва ўрта маълумот тўғрисида гувоҳнома берилади.

Билим юртини аъло баҳо билан тамомлаганларга олий ўқув юртларига кириб ўқиш учун йўлланма берилади.

ЎҚИШ ДАВРИ УЗЛУКСИЗ ИШ СТАЖИГА ҲИСОБЛАНАДИ.

Билим юртини тамомлаганлар, темир йўл хизматчиларига бериладиган барча имтиёзлардан фойдаланадилар, яъни Иттифоқимизнинг барча пунктларига текин темир йўл билети билан таъминланадилар.

Билим юрти директори номига ёзилган аризага қуйидагилар қўшиб топширилади: туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома, маълумоти ҳақидаги ҳужжат, мактабдан характеристика, справкалар: медицина, турар жойидан, ота-онасининг иш жойидан, 8 та фотосурат (3х4 см.).

АРИЗАЛАР ҲАР КУНИ СОАТ 9 дан 17.00 гача ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳар, Червяков кўчаси, 12-уй, (5, 12-трамвайларнинг «Фоменко кўчаси» бекати). Телефон 91-14-07.

СЕВАДИ ҲАР КЎНГИЛ, ҲАР ҲАЁЛ УНИ...

ТОШКЕНТДАН кунботарга қараб, Чирчиқ дарёсини ёқалаб борар экансиз, ҳавоси чаманлар атри билан ювилган водийга ва бу водийни иҳота этган Чимён тоғларига пешвоз чиқасиз. Жазирама ёз ойларида ҳам тоғ булоқларидан сизиб чиққан муздек сув вужудингизни яйратиб юборади. Олис тоғ қояларидан эса қор нафаси уфуриб, қишнинг мудроқ латофатини бутун водийга таратиб туради. Нуқра қўшиқ бўлиб оққан ариқлар лабида бўтакўзлар кўз сузиб, табиатнинг бокира гўзаллигини кўз-кўз этадилар. Тепада, жаннатмакон водий тароватидан лол қотган қоялар тизмаси саф тортиб туради.

Бундан қирқ йил муқаддам, 1936 йилнинг ёзида «Пушкинчилар маскани» — Чимёнда ижод этган Ойбек ана шу муаззам қоялардан бирида ўсган бир туп наъматакни таъриф ва тасвиф этган эди. Метин тош қатламларини тешиб, шамол беланчагида нафис чайқалган бу наъматак Ойбек ҳаёлида ваҳший қояларнинг ажиб бир ижоди бўлиб гавдаланган эди.

Биз устоз санъаткор Ойбек номини, унинг шаффоф нурлар билан йўғрилган асарларини тилга олганимизда, юксак қоялар устида бургут янглиғ маскан қурган ва қуёш томон бир сават оқ гул кўтарган шу наъматак кўз олдимизга келади. Ўзи адабиётимизнинг юксак қояларидан бири бўлган Ойбек ҳам, назаримизда, ўзининг энг сарҳил асарларини — «Бир сават гул»ни келажак асрлар ва насллар томон кўтариб тургандек.

Ойбекнинг Пушкинга бағишланган шеърида бундай мисралар бор:

Олтин мисраларга
нақшланган фикр,
Қалбинг қуёшидан қуюлган
туйғу—
Сўнмайди, эй шоир, ўтса
юз аср,
Ҳайкалинг сингари чидамли,
тунж у.
Тошларни чанг қилиб
учирар замон,
Бир учқун йўқотмас
шеъринг ёлқини.
Боғчанг бир баҳорга
ҳамиша макон,
Севади ҳар кўнгил, ҳар ҳаёл
уни!

Бу мисралар маълум маънода Ойбекнинг ўзига ҳам, унинг асарларига ҳам алоқадор бўлса ажаб эмас.

Инсон ҳақидаги, санъаткор ҳақидаги фикр унга қандай масофадан туриб ёндошаётганимизга боғлиқ. Бу инсон билан, бу санъаткор билан бизнинг орамиздаги масофа қанчалик узайса, у ҳақдаги фикр шунчалик ҳаққоний ва одилона бўлиши аниқ.

Ойбекнинг ҳаёт йўли тугаганига ўн йил бўлди. Ўн йил — бу улкан санъаткор тўғрисида одилона бир ҳукмга келиш учун, унинг адабиётимиз ва маданиятимизни ривожлантиришдаги хизматларини бўйи-басти билан ўлчаш учун етарли муҳлат.

«Талант қанчалик катта, қанчалик қудратли бўлмасин, ҳар нечук юзада бўлмайди, конга ўхшаш ернинг қаърида бўлади. Бу кон талантни қазиб олиш учун аввало катта ақл, ундан кейин катта билим, матонат, куч-ғайрат, буларнинг устига дард бўлиши керак.

Катта талант эгаси Ойбекда мана шу хислатларнинг ҳаммаси мавжуд. Ойбек мана шу ҳислатлари билан халқимизнинг маънавий ҳазинасига катта бойлик қўшди».

Абдулла Қаҳҳор Ойбек таваллудининг олтмиш йиллиги муносабати билан шундай ёзган эди. Атоқли адибнинг бу сўзлари ҳали ўз оҳорини тўкканича йўқ. Чиндан ҳам, Ойбек катта ақл ва билимга, матонат ва ғайрат-шижоатга эга инсон, халқ дарди билан яшаган, халқ дардини ифодалаган ижодкор эди. Ана шу сифатлар унга табиат инъом этган улкан истеъдоднинг шамолоқдек яшнаб, самаралар бериши учун имконият яратди.

В. Г. Белинскийнинг фикрига кўра, буюк ижодкорларни икки нарса—истеъдод ва тарих яратади. Унинг эътиқодига кўра, энг истеъдодли ижодкор ҳам агар жаҳон аҳамиятига молик бўлмаган ёҳуд шу даражага кўтарилмаган халқ орасида таваллуд топса, у буюк ижодкор бўла олмайди. Ҳамза, Абдулла Қодирий, Ойбек, Ғафур Ғулом, Ҳамид Олимжон, Абдулла Қаҳҳор, Шайхзода, Миртемир каби катта истеъдод соҳибларининг бахти шунда эдики, улар ўрта асрлардаги буюк маданий инқилоб — Шарқ Уйғониш даври маданиятининг вужудга келишида фаол иштирок этган, жаҳон фани ва маданиятига Беруний, Навоий, Беҳзод, Улуғбек каби валламат зотларни етказиб берган, 1917 йил ноябрида эса сиёсий, ижтимоий, иқтисодий ва маданий юксалишнинг янги чўққиси сари кўтарила бошлаган халқ орасида, XX асрда рўй берган улкан тарихий воқеалар оғушида туғилган эдилар.

«Адабиёт халқнинг онгидир. Кўзгуда акс этгани янглиғ, унда ҳам халқнинг руҳи ва ҳаёти акс этади. Фактдан аён бўлгани сингари, унда ҳам халқнинг мақсад ва вазифаси, башариятнинг буюк оиласида эгаллаган ўрни, башарий руҳнинг оламшумул—тарихий ривожланиш лаҳзаси зуҳур бўлади», — улуғ рус танқидчиси В. Г. Белинский шундай ёзган эди. Ойбекнинг ўзбек халқи ҳаётидаги ва тарихий тақдиридаги энг муҳим даврларни бадиий мужассамлаштирувчи асарлари ҳам бу фикрнинг одиллигини тасдиқлайди. Чиндан ҳам Ойбекнинг тарихий ва замонавий мавзудаги роман ва достонларида ўзбек халқининг «башариятнинг буюк оиласида эгаллаган ўрни», Октябрь инқилоби туфайли унинг ҳаёти ва руҳида рўй берган «оламшумул—тарихий ривожланиш лаҳзаси» акс этади ҳамда шу нарса Ойбекни улкан сўз санъаткори даражасига кўтаради.

Халқнинг тарихий тақдиридаги муҳим даврларни кўра олиш ва уларни юксак бадиий шаклда акс эттириш учун санъаткор катта истеъдодгагина эга эмас, балки маркчаленинча фан асослари билан ҳам қуролланган бўлиши, миллий адабий анъаналар билан бир қаторда жаҳон классик адабиёти тажрибаларини ҳам ўзлаштирган бўлиши керак.

УСТОЗ ХОТИРАСИ

«Қутлуғ қон» ва «Навоий» каби машҳур романлар муаллифи Ойбек ана шундай ранг-баранг соҳалар бўйича кенг ва теран билимга эга санъаткор эди. Китобга, илмга, ижодга бутун умр бўйи чанқоқ бўлиб қолган Ойбек болалик чоғлариданоқ Шарқ классик адабиётини, Навоий, Лутфий, Саккокий, Бобир каби шоирларимиз ижодини пухта эгаллаган, кейинчалик Данте ва Гёте, Пушкин ва Байрон, Маякавский ва Блок асарларидан сабоқ олган, Фадеев ва Луговской, Твардовский ва Ахтатова сингари қаламкаш дўстлари ижодини тинмай кузатиб борган адиб эди. Ана шу тарзда ва шу орқали олий адабий таълим-тарбия олган Ойбек ижодкор учун энг муҳим нарса бошқа сўз санъаткорларига ўхшамаслик эканини англаб, ўз товушига, ўз услубига, ўз индивидуал қарашларига эга бўлиш учун интилди.

Ойбек ўз сафдошлари—Ғафур Ғулом, Ҳамид Олимжон ва бошқалар билан биргаликда янги давр тақозаси билан адабиётимизда пайдо бўлаётган ва мустаҳкамланаётган сифатлар учун курашди. Бу, энг аввало, адабиётнинг халқ ва мамлакат ҳаёти билан алоқасини кучайтиришда кўринди. 20-йилларнинг бошларида мамлакатимиз ҳаётининг барча соҳаларида олиб борилган икки дунё, икки замон, икки социал кучнинг курашини кўриб, «Курашади икки тўлқин, қараб турайми?.. Йўқ! Болғалар, ўроқ сафи ила бораман!» деб ҳайқирган шоир бутун умри бўйи «болғалар ва ўроқлар» сафида бўлди. Колхоз далаларига чиқиб, бўлажак қаҳрамонлари билан яқиндан танишди. Беш йиллик қурилишларида қаҳрамонлик намуналарини кўрсатаётган халққа ҳамнафас, Ватан уруши фронтларида қон тўкаётган жангчиларнинг машаққатли қисматига шерик, миллий мустақиллик ва тинчлик учун курашаётган қўшни халқларга эса ҳамдард бўлди. Ҳаёт билан ана шундай яқин алоқанинг самараси сифатида унинг «Олтин водийдан шабадалар», «Қуёш қораймас», «Шонли йўл», «Нур қидириб» каби насрий полотнолари, «Дилбар — давр қизи», «Қизлар», «Зафар ва Заҳро», «Ҳақгўйлар», «Даврим жароҳати» каби достонлари вужудга келди.

Истеъдод одатда серқирра бўлади. Унинг қирралари бир-бирини тўлдиради ва бойитади. Назмда ҳам, насрда ҳам замонамизнинг бирламчи масалаларини кўтарган, кечмишнинг бугунги курашимиз ва ишимизга ўткирлик бериши мумкин бўлган саҳифаларини варақлаган Ойбек олим, мутаржим ва мунаққид сифатида ҳам ўзининг олмос қиррали истеъдодини зўр саховат билан Ватан ва халқ манфаати йўлида сарфлаб келди.

Меҳнатсевар ва талабчан адиб бизга улкан хазинани мерос қилиб қолдирди. Бу хазинада бешта роман, бешта қисса, ўн бешта достон, битта опера либреттоси, битта драма, 600 дан зиёд шеър, ўнлаб ҳикоя ва очерклар, мақола ва таржима асарлар бор. Қирқ беш йиллик ижодининг учдан бир бўлаги оғир ҳасталик шароитида кечганига қарамай, Ойбек ҳамиша қизғин ижодий иш, янги ижодий режалар нашидаси билан яшади.

Ойбек қолдирган мерос — халқимизнинг маънавий бойлиги, унинг олтин фонди.

Француз ёзувчиларидан бири: «Олтин ҳукмрон бўлмаган давр олтин аср бўлган», деган эди.

Ойбекнинг ҳам бахти, бизнинг ҳам бахтимиз шундаки, биз маънавий бойлик иззатда бўлган замон ва маконда яшамоқдамиз. Ойбек яратган асарлар халқимизга узоқ йиллар мобайнида руҳий озиқ бўлиб қолади.

Номи бутун жаҳонга машҳур адибнинг туйғу ва фикрлари нақшланган асарлар йиллар ўтса-да буюк ҳазина янглиғ ўз қимматини йўқотмайди.

Н. ҚАРИМОВ,
филология фанлари кандидати.

Спорт

ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИ РАҚАМЛАРДА

Халқаро футбол федерацияси Аргентинада ўтказилган чемпионатда 1 миллион 729 минг 500 та билет сотилганлигини расмий равишда эълон қилди. Билетлардан келган тушум телевизион компаниялар ажратган маблағдан ташқари 35 миллион долларни ташкил этади. Ҳар бир учрашувни ўртача 45 минг 500 томошабин кўрди. Еки бошқача қилиб айтганда стадионлардаги ўриндиқларнинг 86 проценти ишқибозлар билан банд бўлди. Энг кўп томошабин финал ўйинга тўпланди. Бунда учрашувни кўрганн 80 минг ишқибоз келди. Энг кам томошабин эса — 16 минг киши Тунис — Польша учрашувини кўрди.

Расмий маълумотга кўра футбол чемпионати пайтида телевизион эшиттиришлар 3 минг 400 соатни ташкил этди. Монреалда ўтказилган олимпиадада бу рақам 2 минг 600 соатни, Германия Федератив Республикасида бўлган аввалги жаҳон чемпионатида эса 1 минг 500 соатни ташкил этган эди.

БИРИНЧИ ЛИГАДА

Олий лигадаги каби биринчи лига вакиллари ҳам яна икки турдан кейин биринчи даврага якун ясашади. Бўлиб ўтган навбатдаги 18-турда икки пешқадам Куйбишевнинг «Крилья Советов» ва Ростов-Доннинг Армия спорт клуби командалари ўзаро учрашди. Ростовда бўлган бу ўйинда Куйбишев футболчилари иккита тўп киритдилар. Ўйин эса 1:1 ҳисобида дуранг бўлиб тугади. Биринчи бўлимда Бондаренко ўз дарвозасига тўп тиритди. Иккинчи бўлимда эса Андреев ҳисобни тенглаштирди. «Кубань» Кутаиснинг «Торпедо» командасини қабул қилиб 1:0 ҳисобида ғалабага эришди.

18 турдан сўнг 25 очко тўплаган «Крилья Советов» пешқадамлик қилмоқда. «Кубань» ва Ростовнинг Армия спорт клуби командалари 23 тадан очко билан 2—3 ўринларни эгаллаб туришибди.

ТОШКЕНТЛИК ЧАВАНДОЗНИНГ КУМУШ МЕДАЛИ

Киевда чавандозлик спорти бўйича мамлакат шахсий чемпионати ниҳоясига етди. Республикамиз вакили «Пахтакор» жамияти аъзоси Амир Аҳметшин «Артист» лақабли отида тўсиқлардан ошиб ўтишда иккинчи мукофотли ўринни эгаллади ва кумуш медаль эгаси бўлди. Украиналик чавандоз Виктор Погановский СССР чемпиони бўлди.

Суратда: бугунги Тошкент.
С. Маҳкамов фотоси.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт» 9.35 — Гимнастика. 9.55 — «Буратино кўргазмаси». 10.25 — «Ота-оналар, Сизлар учун». 10.55 — «Тонгги почта». 11.25 — «Тоғдаги ғор сири». (бадиий фильм). 12.40 — Здоровье». 13.25 — «Спортлото». 13.35 — Кинопрограмма. 14.40 — Бугун — халқаро кооперация куни. 14.55 — «Хатларингиз асосида» (музикали программа). 15.40 — «Инсон, Ер, Коинот». 16.10 — Сувга сакраш бўйича СССР чемпионати. 16.30 — «Правда» газетасининг сиёсий шарҳловчиси Ю. А. Жуковнинг халқаро мавзулардаги суҳбати. 17.15 — П. И. Чайковский номли халқаро VI конкурс кундалиги. 17.45 — «Бизнинг обзор». 18.30 — Янгиликлар. 18.40 — Мультфильмлар. 19.10 — «Ўша кишининг ўзи ҳикоя қилади» (фильм-спектакль). 21.30 — «Вақт» 22.00 — Футбол. «Черноморец» — ЦСКА. 23.45 — Фильм-концерт. 00.15 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Телеминиатюралар. 10.50 — «Эски дўстлар» (бадиий фильм, 1-серия). 11.15 — «Мусиқа жавони». 12.55 — Ўзбекистон спорти. 13.25 — «Нуқта, нуқта, вергул». (бадиий фильм). 14.45 — Ҳужжатли фильмлар. 17.30 — Мультфильм. 17.40 — «Ўсмирлар ижоди». 18.10 — «Ёшлик». 18.40 — Бугун халқаро кооперация куни. 18.55 — «Уй зийнати — оила фазилати». 19.15 — «Ахборот». 19.30 «Ижод саҳифалари». 20.30 — «Ахборот» 20.50 — М. Шамаева куйлайди. 21.30 — «Вақт» (Москва). 22.00 «Ноз-неъмат бунёдкори». 22.15 — «Резидентнинг тақдири» (бадиий фильм, 2-қисм).

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

17.20 Душанба кўрсатувлари.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 2/VII да **Оламнинг яратилиши** (билетлар сотилган).

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

САНЪАТ САРОЙИ — **Шум бола** (кечқурун).

Ўйинчоқ — «ЧАЙКА» (11.30, 13.30, 15, 16.30, 18, 20, 21.30), «МОСКВА» (12, 14, 16, 17.45, 19.30, 21.15), «НУКУС» (11, 13, 15, 17, 19, 21.00), «ВОСТОК» (10.30, 12, 14, 16, 18, 20, 21.30).

Багдасар хотини билан ажралишмоқда — ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ НОМЛИ (12, 14, 16.00), «ҚОЗОҒИСТОН» (11, 12, 13, 14, 15, 19, 21.00).

Мимино — «КЎКЧА» (11, 13, 15, 17, 19, 21.00), ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ НОМЛИ (18, 20, 21.30).

Тақдир ўйини ёки қушдек енгил бўлинг — «ҚОЗОҒИСТОН» (16, 17, 20.00).

Эски милтиқ — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (12, 14, 16, 18, 20.00).

ЁЗГИ БИНОДА

Ўйинчоқ — «ФЕСТИВАЛЬ» (20.50, 22.30).

Ватерлоо — «ХИВА» (20.50, 22.30).

«ПРОТЕЗИСТ» РЕСПУБЛИКА САНОАТ БИРЛАШМАСИГА

пойафзал тайёрловчи, ортопедик-пойафзал затяжкачиси, тикувчи мотористкалар, шогирдлар, пойафзал ишлаб чиқаришининг техник технологи, шофёрлар, машинистка, электромонтёр.

КЕРАК

Иш бир сменали.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй 3-подъезд, 5-хона. Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» транспорт ишлаб чиқариш бошқармасининг 4-АВТОТРАНСПОРТ КОРХОНАСИГА

КРАЗ, МАЗ ва КамАЗ маркали дизель автомашиналарини ҳайдовчи 1, 2, 3-класс шофёрлар

КЕРАК

МЕҲНАТ ҲАҚИ — ИШБАЙ.

Ишчиларга корхона транспорти хизмат кўсатади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5-хона.

«ГЛАВТАШКЕНТ-СТРОЙ»нинг

ЎҚУВ КОМБИНАТИ

минорали кран машинистларини тайёрлайдиган

4 ЯРИМ ОЙЛИК КУРСЛАРГА

18 ва ундан катта ёшдаги ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАРНИ

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КУРСЛАРГА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАНЛАР ҲАР ОЙДА 75 СЎМДАН СТИПЕНДИЯ БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИЛАР.

Ёлғиз кишиларга ётоқхона берилади ва улар Тошкент шаҳрига прописка қилинадилар.

МАШҒУЛОТЛАР — ГРУППАЛАР КОМПЛЕКТЛАНГАНДАН СЎНГ БОШЛАНАДИ.

Курсларни тугатганлар «Строймеханизация» тресті бошқармасида Тошкент шаҳрида ишлайдилар.

Мурожаат учун адрес: 700070, Тошкент шаҳри, 70, Ш. Руставели кўчаси, 19-уй («Радость» магазини қаршисида). Телефон 53-71-50.

В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари ҳамда унинг илмий кутубхонаси коллективи шу кутубхона директорининг хўжалик ишлари бўйича ўринбосари Н. Ю. Юсупаҳмедовга рафиқаси

Саодат Нурмуҳамедовна ЮСУПАҲМЕДОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41 | Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 137916, 325748; масъул секретарь 334808, 325353; секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; маданият — 325558; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; рассом — 325645; фотомуҳбир — 325894.

Р — 07007. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг, Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Д — 2428.